DEK
Özel Sayısı

emperyalizme
ve faşizme karşı

DEVRİMCİ ÖĞRETMEN

7

YAŞASIN
DEVRİM İÇİN
EĞİTİM
MÜCADELEMİZ

7 Şubat 1978

500 Kuruş

DEK ÜZERİNE

TÖB-DER 3. Olağan Genel Kurulunda alınan karar gereğince Temmuz 1977'de yapılması gereken DEK, CHP 5 Haziran seçimlerinden sonra hükümet kuramayınca ilkin belirsiz bir tarihe ertelendi. Daha sonra ise Aralık seçimlerinden sonra yeni bir CHP hükümeti kesinleşince Şubat 1978'de yapılacağı bildirildi.

Kurultay'ın adı "demokratık" olmasına rağmen, düzenlenişinden içeriğine, delegelerin seçiminden oturum başkanlarının tesbitine kadar anti-demokratik bir nitelik taşımaktadır.

Genellikle ısmarlama bildirgelerin tartışılacağı bu gösterişli kurultayın olumlu sonuçları olmayacak mıdır? Bir defa bu kurultay, Devrimcilere, sınırlıda olsa görüşlerini açıklama olanağı verdiği için önemlidir. Bu önemi kavrayarak Devrim için eğitim temel hedefi doğrultusunda yoğun bir mücadeleye girişilmelidir. İkincisi bu kurultay, reformist-revizyonist siyasetlerin eğitimden bir şey anlamadıklarının ispat ve teşhir edileceği bir kurultay olacaktır.

DEK'i düzenleyenlerin, eğitim kurumuyla ilgili olarak Devrim ve emekçi halkların kurtuluşuna ilişkin bir düşünceleri yoktur. Onlar, burjuva demokrasisini savunmalarının bir yansıması olarak "demokratik eğitim" istemektedirler. Yine onlar, ülkemizde bugün bir burjuva demokrasisi varmış gibi hareket ederek, sanki eğitim kurumlarını bir kaç çapulcunun işgalinden kurtararak "demokratik eğitim" gerçekleşecek zannetmektedirler. "Demokratik Eğitim" uygulanırsa, (ki bu eğitimin burjuvalaştırılması, burjuva eğitim anlamına gelmektedir) "sosyalizme giden yolda ileri demokratik düzen" kurulmuş olacaktır.

Görünen odur ki, TÖB-DER Genel Merkezi, eğitim alanında yapılması gerekenleri oylama sonucu tayin ve tesbit edecektir. Devrimciler oylama ile ilke tesbit etmezler. Genel Merkez, kendi sağ eğilimini delegelere oylattırıp DEK kararı olarak kamuoyuna sunacaktır. Bildirgelerin tartışılmasına yarım saat, evet sadece yarım saat ayrıldığına göre bu işten sağlıklı bir sonuç beklemek saflık olacaktır.

TÖB-DER Genel Merkezi, yaptıklarını meşrulaştırmada DEK'i bir araç olarak kullanmak istemektedir. Yaptığı ise şudur: "Demokratik Eğitim" sloganı ardına gizlenerek CHP'sine kuyrukçuluk...

OKURLARIMIZA

Devrimci Öğretmen'in bu sayısını Demokratik Eğitim Kurultayı'na (DEK) ayırmış bulunuyoruz. Türkiye Sol'unda en çok sözü edilen fakat en az bilinen konulardan birisi de Eğitimdir.

Devrimciler, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da, mevcut yapıya bir alternatif sunmak ve bunu hayata geçirmekle yükümlüdürler.

Devrim mücadelesine tabi kılınması gereken eğitim alanındaki mücadelenin özgül koşullarını araştırdığımız bu çalışma bir bakıma başlangıç sayılabilir. Geliştirilmeye, zenginleştirilmeye ve eleştiriye açık olan önerilerimizi TÖB-DER'in düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultuyı'nda olanaklar ölçüsünde savunmaya ve öğretmenleri doğru bir mücadele anlayışına kazanmaya çalışacağız.

DEK Özel sayısı olarak yayınladığımız bu çalışmayla ilgili tüm arkadaşların görüş ve eleştirilerini bekliyoruz.

Devrimci Selamlar.

DEVRİMCİ ÖĞRETMEN

Devrim için eğitim ve EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

GİRİŞ

Bu kısa değerlendirmenin amacı toplumdaki çeşitli üst yapı kurumları arasında büyük önemi olan "eğitim kurumu"nun mevcut toplumsal düzen içindeki yerinin kabaca da olsa doğru olarak saptanması ve bu oluşuma karşı devrimcilerin eğitim alanındaki mücadele politikalarının oluşturulması yönünde tartışmaya ve geliştirilmeye açık bir yaklaşım getirmektir.

Şimdiye dek çeşitli siyasal görüşler, mevcut eğitim kurumunun toplumdaki yeri ve işlevini saptamağa çalışmışlar ve bu kuruma karşı genellikle tepkisel planda kalan eleştiriler getirmişlerdir. Bu tartışma platformları, mevcut düzeni yıkmayı amaçlamadığı ve egemen sınıfların tartışma platformunun dışına çıkamadığı için "reformcu" anlayışın ötesine geçememiş ve uzun süre bu anlayışlar "devrimci görüş" olarak kitlelere yansıtılmıştır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi de şüphesiz ki, ülkemizdeki sol hareketin uzun yıllardan beri burjuvazinin şu veya bu kanadının kuyrukçusu durumundan kurtulup bağımsız devrimci bir siyaset haline gelememesidir. Bu yüzden sol hareket tarihsel süreç içinde burjuva reformist siyasetlerin önerilerinin dışına ıkamamış ve mevcut düzene karşı bir alternatif oluşturamamıştır. Bu tarihsel oluşum içerisinde, bir takım burjuva demokratik dönüşümler (örneğin feodal topluma özgü tekke, medrese, dine dayalı eğitime karşı kapitalist topluma özgü "bilimsel" eğitimin savunulması, laiklik ve buna benzer girişimler "sosyalist" anlamda devrimci girişimler olarak lanse edilmişlerdir.) devrimcilik adına amaç olarak benimsenmiştir. Daha sonraları bu reformist anlayışa tepki olarak özellikle TÖS zamanında yapılan Devrimci Eğitim Şuraları'nda "devrim için eğitim" kavramı boş bir slogan olarak, kalıp halinde ortaya atılmıştır. Bu dönem, Türkiye'deki sol hareketin geçmişten beri süre gelen burjuva kuyrukçusu tutumuna tepki olarak bağımsız bir devrimci hareketin oluşturulmasına yönelik çabaların da geliştiği bir dönemdir.

Yine bu dönemde CHP, TİP, vb. burjuva ve küçük-burjuva reormist siyasetler mevcut düzene karşı bir alternatif oluşturma yerine mevcut düzenin sınırları içinde aksayan yönlerin eleştirilmesi, onarılması ve kapitalistleşme sürecinde kapitalizme göre bile gerici olan yanların tasfiyesine yönelik önerilerle ortaya çıkmışlardır.

Biz bu çalışmada tüm bu anlayışları gözönüne alarak ve mümkün olduğu ölçüde sloganlaştırmadan kaçınarak devrimci mücadelenin gerektirdiği **düzene karşı alternatif** oluşturma çabalarına katkıda bulunabilecek bir anlayışla eğitim kurumlarını değerlendirmeye ve bir mücadele programı getirmeye çalışacağız. Bunu yapmak için çok kısa olarak eğitim kurumu nedir? sorusuna cevap vermek gerekir. (Biz bu soruya cevap verirken, genellikle asıl soruna cevap vermek istemeyen siyasetlerin çokça yaptığı gibi daha evvel temel klasiklerde detaylı olarak incelenmiş insanlığın doğuşundan bugüne dek toplumların tarihi gelişimi içinde eğitimin konumunu incelemeye girmeyeceğiz.)

EĞİTİM NEDİR?

Toplumdaki kurumların incelenmesi, bu kurumların içinde yer aldıkları sosyo-ekonomik yapının bütünselliği içinde ele alındığında anlamlı sonuçlar verebilir. Bu nedenle, toplumdaki eğitim sistem ya da kurumunun bütün boyutlarıyla kavranıp değerlendirilmesi, söz konusu sistem ya da kurumun, toplumsal yapının içerdiği diğer kurumlar arasındaki yerinin belirlenmesine bağlıdır. Toplumsal kurumlardan bir tanesi olan eğitim kurumunu, toplumun sosyo-ekonomik yapı ve ilişkilerinin oluşturduğu dinamiklerden soyutlayarak yalnızca kendi içinde değerlendirmeye girişmek, ele alınan konunun gerçek boyutlarının gözden kaçırılması sonucunu verir.

Eğitim, "toplumun gelişmesinin belirli bir aşamasındaki ekonomik düzen"in gerektirdiği düşünce, davranış, bilgi ve becerilerin bireylere aktarılmasıdır. Tanımdan anlaşılacağı gibi, eğitim kurumu, hukuk, sanat, kültür, din, vb. gibi bir üst yapı kurumu niteliğindedir. İşlevleri açısından da eğitim, üst yapıyı oluşturan diğer kurumlardan pek farklı değildir. Toplumun üst yapı kurumları, toplumun sahip olduğu ekonomik yapının, düşünsel ve sosyal ilişki düzeyinde de yerleştirilip pekiştirilmesi amacına yönelik olarak geliştirilirler. Daha açık bir deyişle, toplumların üst yapısı alt yapı tarafından, bu alt yapının gereksinimlerine göre belirlenir ve düzenlenir.

Bu anlamda bugün ülkemizdeki eğitim, burjuva sınıf egemenliğinin emperyalizme ve yerli ortaklarına "uysal uşaklar" ve "becerikli işçiler" yetiştirilmesinin bir aracıdır.

Üretici güçlerin gelişmişlik düzeyi ile birlikte toplumsal üretimin gerçekleştiriliş biçimi insanlar arasında belirli ilişkilere yol açar. Üretim ilişkileri dediğimiz bu ilişkiler, toplumdaki egemen düşünce yapısının temel belirleyicisi durumundadırlar. Yani toplumun üst yapısının temelinde yatan, toplumsal ekonomik yapısının içerdiği ilişkilerdir. Bu nedenle, üretim biçimi ve onun içerdiği ilişkiler değiştikçe üst yapı kurumları da değişim sürecine girer. Ve her üretim biçimi kendi gereksinmelerine cevap verecek üst yapı kurumlarını da beraberinde getirir.

Üst yapı kurumlarının temel işlevi, toplum üyelerinin belirli üretim ilişkilerinin oluşturduğu sosyal yapıya uyumlarını sağlamaktır. Bu, o maddi ilişkilerin belirlediği, eğitim, hukuk, ahlak, düşünce, vb. sistemlerinin ve davranış biçimlerinin bireylere çeşitli yöntemlerle benimsetilmesiyle gerçekleştirilir. Böylece toplumdaki egemen üretim ilişkilerinin sarsıntısız yürütülmesi sağlanmış olur. Üst yapının bu özelliği, onun üstünde yükseldiği ekonomik yapıya hakim olan sınıfların hizmetinde olduğu gerçeğinin en belirgin ifadesidir. Bu gerçeği Marx şöyle ifade eder;

"Her çağın hakim fikirleri, o çağın hakim sınıfının fikirleridir. Yani; toplumun hakim (yönetici) maddi kuvveti olan sınıf, aynı zamanda, onun hakim (yönetici) manevi (fikir) kuvvetidir. Maddi (ekonomik) üretim araçlarına sahip olan sınıf, aynı zamanda zihni (fikri-manevi) üretim araçları üzerinde de kontrol sahibidir. Ve bundan ötürü genel olarak fikri üretim araçlarından yoksun olanların düşünceleri ve fikirleri bu hakim sınıfın etkisi altındadır. Hakim fikirler, hakim olan maddi ilişkilerin fikri bir şekilde dile gelişinden başka bir şey değildir." (Alman İdeolojisi, K. Marx-F. Engels, s. 83-84, Sosyal Yayınları 1968)

Görüldüğü gibi üst yapı kurumları bir bütün olarak toplumda ekonomik gücü elinde tutan sınıfın çıkarlarına hizmet edecek şekilde düzenlenmektedir.

Oysa, "bilimsel" düşündüklerini ileri süren "eğitim uzman" ya da "eğitim mühendis"leri, eğitimi sınıflar üstü, kendi deyişleriyle "izm"ler üstü görmek gerektiğini belirtmektedirler. Toplumsal yapıdan kopuk "insan" yetiştirerek toplumsal yapıyı "ileri demokratik bir düzen"e

getirebileceklerini, ekonomik kalkınmayı bu "insan" ögesiyle sağlayabileceklerini, yeterli ve nitelikli insan yetiştirerek kalkınmanın sağlanabileceğini ileri sürebilmektedirler.

Öte yandan, bilim ve teknolojiyi, alt yapıyı belirleyen bir öge olarak görenler de yukardaki mantığa (metafizik mantığa uygun olarak, eğitimin de (bir bilim olduğu savıyla) toplumsal değişmenin bir alt yapı ögesi işlevi göreceğini, dolayısıyla toplumsal yapıyı değiştireceğini ileri sürmektedirler. Ve toplumsal yapıyı değiştirmek için eğitimin yeterli sayıda teknokrat yetiştirmeye dönük olmasını savunmaktadırlar. Genellikle 1930'lardan bu yana üretimi arttırmak için özellikle ABD'de, "bilimsellik" savıyla ortaya çıkan eğitim görüşlerinin konumu bu çerçeve içindedir. Bugün bu görüşler Türkiye'ye, bazı üniversiteler ve bilimsel kurumlar tarafından yansıtılmakta ve yine bazı partiler tarafından hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.

"Bilimsellik" adına ve hatta sosyalistlik adına savunulan yukardaki görüşlerin, burjuva ideolojisinin bir uzantısı olduğu ve burjuvazinin isteği olan nitelikli işgücünü yetiştirmeye sol'dan destek anlamına geldiği açıktır.

Eğitim kurumu üst yapı kurumları arasında, alt yapı ile en sıkı bağlantısı olan, ondan en dolaysız bir biçimde etkilenen ve dolayısıyla üretim biçiminin belirlediği ilişkilerin meşrulaştırılabilmesine en fazla hizmet eden bir kurum durumundadır. Bu nedenle, değişik aşamalardaki toplumlarda eğitim kurumları toplumların içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşulların özelliklerini taşır.

Örneğin, feodal düzende, kapitalist düzende olduğu gibi yaygın bir eğitim düzenine rastlanmaz. Feodal düzenin kapalı ve durgun, büyük çapta tarıma dayalı ekonomik yapısının, üst yapıdaki yansıması dini inançlar ve değerlerin egemen ideoloji olarak benimsenmesidir. Feodal toplumda geçerli olan ilişkilerin ancak dini inanç ve değerlerin benimsetilmesi yoluyla meşrulaştırılabilmesi feodal düzende dinsel eğitimin ön planda olmasının temel nedenidir: Çünkü feodal düzende **din** "artı-ürün"e **ekonomi dışı zor**'la el konmasını meşrulaştıran bir kurum olarak, düzenle bütünleşmiştir. Dinsel kurumlada, artı-ürüne el koyan, toprak başta olmak üzere, üretim araçlarının sahibi durumundadırlar. Dinsel kurumlar bir yandan kendilerinin artı ürüne el koymalarını meşrulaştırırlarken bir yandan aristokrasinin artı - ürüne **ekonomi dışı zor**'la el koymalarının **meşru gerekçesini** hazırlamış olurlar. Başka bir deyişle, feodal toplumda düzenin egemen sınıfı aristokrasiyi eğitmek amacıyla kurulmuş birkaç okul veya üniversitenin dışında insanlara hayatı yaratmada gerekli bilgi ve becerileri kazandıracak düzenli eğitim kurumlarına rastlanamaz. Feodal toplumda, özel beceri gerektiren üretim alanlarında gerekli becerilerin yeni kuşaklara öğretilip kazandırılması loncaların denetimindeki usta-çırak ilişkisiyle gerçekleştirilirdi.

Kapitalist üretim biçiminin gelişmesiyle birlikte genişleyen pazarlar, toplumların "ulus"lar düzeyinde örgütlenmesi sonucunu doğurdu. Bu durum, süreç içinde üst yapıya yansıdı ve bu alanda feodalitenin ideolojisi olan dinin yerini ulusçuluk ideolojisi aldı. Ayrıca kapitalist üretim biçiminin ve onun yarattığı işbölümünün gereksinmelerinin bir sonucu da eğitim kurumlarının giderek daha fazla yaygınlaşması oldu.

Bu yaygınlaşma merkantilist dönemde aristokrasiye karşı ticaret burjuvazisinin pazar birliği sağlamak için verdiği kavgayla başlayıp gelişmiştir. Pazar birliğinin kurulabilmesi için burjuvazi ulusculuk ideolojisini feodaliteye karşı savunabilmek için tüm emekçi sınıfların temsilcisi rolünü oynamıştır. Dolayısıyla eşitlik, adalet, kardeşlik gibi ilkeleri savunmak zorunda kalmıştır. Bunun doğal lsonucu olarak da burjuvazi, eğitimi ulus boyutunda yaygınlaştırma işlevini yerine getirmiştir. Ancak zamanla kendisine gereken işgücünü sınırlandırabilmek için okul öncesi eğitimden üniversiteye dek sınırlayıcı bir sistem oluşturmuş, yani eğitimin kurumsal yanını hiyerarşik bir düzene oturtmuştur. Böylece bir yanıyla eğitim yaygınlaştırılmış gözükmektedir, ama öte yanıyla kapitalist sistemin gereksindiği nitelikli işgücünü bu hiyerarşi içinde eleyerek gerçekleştirme yolunu tutmuştur.

Kısaca özetlemek gerekirse, her toplum biçimi bir üst yapı kurumu olan eğitimi kendi gereksinmeleri doğrultusunda belirlemektedir.

Bilindiği gibi eğitimin kurumsal ve kurum dışı olmak üzere iki boyutu vardır. Eğitimin kurumsal yanı örgün yada yaygın biçimde devletçe oluşturulur ve yönetilir. Kurum dışı yanı ise, devlete rağmen kendi yapısı içinde ve kendi yöntemleriyle sürdürülüp gider. Söz gelimi, günümüzde parti, sendika, kitle örgütü vb. yerlerde yapılan eğitim bu biçimdedir. İşte biz bu çalışmada, eğitimi tüm boyutlarıyla değil, kurumsal eğitimi, onunda özellikle örgün kesimini (yani okullar ve MEB'na bağlı biçimde sürdürülen düzeni) ele alacağız.

Bu anlamda, bir değerlendirmenin sağlıklı olabilmesi için kısada olsa Türkiye'deki eğitim kurum ve politikasının tarihsel süreç içinde hangi dinamikler tarafından belirlendiğini saptamaya ve buradan hareketle günümüzde eğitim kurumunun sahip olduğu işlevi belirlemeye çalışacağız. Daha sonra da bu eğitim sisteminin eleştirisini ve bu alanda devrimci alternatiflerin ne olması gerektiği konusundaki görüşlerimizi belirteceğiz.

TARİHSEL SÜREÇ

Tarihsel süreç içinde eğitimi kurumları da, süreç içindeki toplumsal biçimlenmelere uygun olarak oluşmuş ve değişime uğramıştır. Feodal üretim biçiminin egemen olduğu Osmanlı Toplumunda, ilk önceleri eğitim, bir yandan "Enderun" denilen ve devlete gerekli hizmet ve işler için "iş içinde eğitimi" esas alan, diğer yandan da sıbyan mektepleri, medreseler, tekke, zaviye, vb. teokratik (dine dayalı) kurumlarda yapılmaktaydı.

Özellikle 19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun giderek Batının açık pazarı durumuna dönüşmeye başlamasıyla birlikte batıdakilere benzer eğitim kurumlarının oluşturulması girişimleri gözlemlenir. Bu oluşumda yabancı kapitalist ülkelerin etkileri de önemli rol oynamıştır.

1838 yılında İngiltere ile yapılan ticaret anlaşması ülkeyi tam bir açık pazar haline getirdikten sonra, yabancıların bu ekonomik sömürüye paralel olarak eğitim kurumlarına da el attıklarını görüyoruz. Gerçekten de 1863 yılında Robert Kolej bir İngiltere ve ABD ortak girişimi, 1868'de ise Galatasaray Lisesi bir Fransız girişimi şeklinde kurulmuştur. Bunun yanında da yıllarca devam eden batılılaşma özenti ve hareketleri de, Batı Avrupa'da eğitim gören bazı aydınların Türkiye'nin geri kalmışlığını istibdat yönetimine ve dine dayalı eğitime bağlamaları ve bunların "zıddı" olarak burjuva eğitim anlayışını, liberal iktisadını ve politikasını savunmaları ülkeyi açık pazar haline getirmeye başlayan yabancı kapitalistlerin bu "batı hayranlığı"nı kendi çıkarları doğrultusunda kullanmalarına da ha iyi bir zemin hazırlamıştır. Zaten bu anlayışla ülkede kurulan ilk "batı" tipi okullar Fransa, İngiltere, İtalya, Almanya ve ABD'nin kontrolünde sömürge ekonomisinin gereklerine uygun bir biçimde geliştirilmiştir. O dönemde ağırlıkta olan ticaret yoluyla sömürü için, gerekli ticari haberleşme, muhasebe, piyasa, daktilografi, sitenografi gibi dersleri okutarak yabancılara ülke içinde hizmet edecek kadrolar ve devlet yönetiminde işleri kolaylıştırıcı "batıcı" bürokratlar yetiştirilmesine yönelmişti. Bu tür okullar, bu dönemde Anadolu'nun bir çok yerinde (özellikle ticari merkezlerde) kurulmuş, yabancı misyonerlerin faaliyet merkezleri haline gelmişlerdir. Bugün Lozan Anlaşmasıyla varlıkları tescil edilen bu okullar Cumhuriyet döneminde çıkarılan Tevhid-i Tedrisat yasası ve uygulamasına rağmen imtiyazlarını yitirmemişler ve giderek üniversitelerimizin en büyük öğrenci kaynaklarını oluşturan kurumlar haline dönüşmüşlerdir.

Kurtuluş savaşından sonra geri kalmışlığı emperyalizmin ticaret yoluyla sömürüsüne, istibdat yönetimine ve dine dayalı eğitime bağlayan kurtuluş savaşı yöneticileri bir yandan milli burjuvazi yaratma diğer yandan da kapitalizme özgü üst yapı kurumlarını yerleştirme gayretlerine giriştiler. Bununla ilgili olarak da kapitülasyonların kaldırılmasının yanında, dinsel eğitimi yıkacağını ve

batılılaşmayı sağlıyacağını düşündükleri üst yapı değişikliklerini yapmaya başladılar. Tekke ve medreselerin kapatılması, halifeliğin kaldırılması, 1924'de öğretim birliğini sağlayacak Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun çıkarılması, 1926'da okul programlarının laikleştirilmesi, 1928'de yeni Türk Alfabesinin kabulü bunun somut örnekleridir.

Alt yapıda kapitalizm öncesi ilişkilerin tümü ile tasfiye edilmesine yönelik girişimlerin gerçekleştirilememesi yüzünden üst yapıda bu tür girişimler hayata geçirilememiş, uygulama oldukça sınırlı kalmıştır. Başka bir deyişle, kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinin varlığını sürdürmeleri nedeniyle bu ilişkilere tekabül eden şeyhlik, tarikatçılık gibi üst yapı kurumları yasalara rağmen varlıklarını fiilen sürdürmüşlerdir.

Cumhuriyet döneminde tüm üst yapı kurumlarında ulusal "kapitalist pazar"ın yaratılması çabalarına paralel olarak yapılan değişiklikler ulusal bir ideolojinin oluşmasını ve gelişmesini sağlamaya yönelik olmuştur. Bu oluşumun sağlanması yolundaki en önemli araçlardan biri olarak da eğitime özel bir önem verilmiştir. Öğretmenlere verilen özel önem, halkın yaygın eğitimine giriş, eğitmen kurslarıyla okuma-yazma öğretiminde köylere ulaşma çabalarını hep bu çerçeve içerisinde değerlendirmek gerekir. Bu dönemde uygulanan eğitimin diğer bir yönü de T.C. sınırları içinde yaşayan Kürt Halkı'nın asimile edilmesinde bir araç olmasıdır. Bu eğitim batı'ya karşı "ulusal" olmak iddiasında iken içerde şövenist bir karaktere bürünmüştür. Bütün bir dönem boyunca Kürtlerin "Türkleştirilmesi"nde eğitim bir araç olarak kullanılmıştır. Eğitimin yetersiz kaldığı anlarda askeri operasyon ve kırımlarla bu eksiklik tamamlanmıştır. Başka bir deyişle Kürt Halkı'nın varlığını ortadan kaldırmaya yönelik operasyon ve kırımlar eğitimdeki düzenlemelerle tamamlanmıştır. Özellikle Kürt Halkının yaşadığı yerlerde kurulan "Yatılı Bölge Okulları" asimilasyoncu politikanın günümüzde uygulanan örgütlü bir şeklidir.

Cumhuriyet döneminde eğitim alanındaki gelişmelere yön verecek araştırmaların yapılması için birçok yabancı uzman ülkeye çağrılmıştır. Bunların en ünlüleri ABD'li Dewey ve Alman Künhe'dir.

Dewey başlıca şunları öneriyor: "1- Yabancı eserleri tercüme ve neşir. 2- Öğretmenlerin inceleme dernekleri kurması, 3- Seyyar sergiler ve kütüphaneler kurulması 4- Binalar kurmak 5- Önce elemanları yetiştirme, sonra uygulamaya geçmek" Dewey, sözünü ettiği elemanları yetiştirmek için "Danimarka'ya komisyon gönderilmesini" öneriyor. Şimdi burada bir noktayı açıklamak gerekir. Dewey'in ABD değil de Danimarka'ya komisyon gönderilmesini önermesinin nedeni, o dönem Amerika'sının ekonomik sömürüyü sürdürecek yolları aramakla beraber siyasi planda Wilson'dan sonra politik yalnızlığa düşmesidir.

Dewey'in önerilerinin hemen uygulanmaya konmamasının nedenleri de şöyledir: Cumhuriyet yöneticilerinin eğitim politikasını ulusal esaslara dayanarak çizmeye çalışmaları. Bu anlamda ulusal kurtuluş savaşını yönlendiren ittifakın asker sivil kadroları batılı uzmanları kendi çizdikleri doğrultuda çalıştırmak istemişlerdir. Kapitülasyonların anılarının hala sıcak olması bu tür önerilerin üflenerek ele alınmasına neden olmuştur.

Eğitim ve kültür planındaki gelişmelerin "ulusal" pazar yaratılmasını amaçlayan politikanın bir sonucu olduğunu belirtmek gerekir. Ulusal pazarın emperyalizme rağmen kurulması nasıl mümkün olmadıysa kültürel alanda da bağımsızlığın sağlanması mümkün olmamıştır.

Çünkü Tanzimat'tan beri girişilen eğitim harekatı, yabancı bir öz taşımakta ve emperyalizme bağımlı bir pazarın koşullarını yaratmaya dönük işlev görmektedir. Her ne kadar dil ve tarih teorilerinde iddialı "uydurmalar" ile kültürel bağımsızlık girişiminde bulunulmuşsa da, emperyalizmle girilen ekonomik ilişkiler "yabancı" okul sisteminin sürmesini ortadan kaldırmamıştır.

Eğitim ve kültür düzeyinde "ulusallaşma", emperyalizme bağımlı pazar ekonomisinde sözde kalmaya mahkumdur. 1923'ten sonra girişilen eğitimde ve kültürde "ulusallaşma" çabaları, İzmir İktisat Kongresinde seçilen ekonomik sistemin ideolojik bir yansımasıdır. 1908'lerin bıraktığı miras, böylece ulusal burjuvazi yaratarak "batılılaşma" (başka bir deyişle kapitalistleşme) sürecine girilmesi görüşü Cumhuriyeti yöneten egemen ittifakın asker ve sivil kesimlerince, (burjuvazi adına burjuvazinin genel ve özel çıkarlarını savunan, burjuvazinin yokluğunda burjuvazi gibi davranan bu kesimdir) yukardaki biçimde sonuçlandırılması dönemin sosyo-ekonomik yapısıyla tam bir uyum içindedir.

DEWEY'İN ÖNERİLERİ NASIL HAYATA GEÇTİ?

Türkiye'ye ilk çağrılan yabancı uzmanlardan birisi olan Dewey'in önerilerinin bir bölümünü yukarda aktarmıştık. Bu uzmanın önerileri arasında köy okulları sorununun çözümü de var. Öğretmen okullarında 'Köy muallimi' yetiştirme, köylerde köy hayatına uygun eğitim yapma önerileri Dewey'indir. "İş ve meslek eğitimi" de Dewey'in önerileri arasındadır.

Dewey'in önerileri üzerinde uzun süre durulmamakla birlikte, (ki daha sonra Alman Künhe çağrılıyor) bazı Doğu Avrupa Okullarının incelenmesi sonucunda savaş şartları içinde çok "ekonomik" görülen Köy Enstitüleri Türkiye koşullarında Tonguç tarafından formüle edilecektir.

Asker-sivil kadrolar, "cumhuriyet"i dayandıracak "ulusal" burjuvaziyi yaratmak amacıyla geleneksel köy toplumunu kapitalist pazar bütünlüğü içinde eritmek için 1931 yılında parti programına "Halkçılık" adıyla konulan ilkeye uygun olarak önce köy öğretmeni yetiştirme sonra da eğitmen deneyine girişmektedirler. Bu deneylerin düzenden yana olumlu bir sonucu olarak da gündeme Köy Enstitüleri getirilmiş bulunmaktadır. Köy Enstitülerini, tarım kesiminde kapitalistleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla kuranlar ile bu kurumları yönlendiren ve buralarda görev alanların beklentileri farklıdır. Bu ikinciler, Türkiye'nin toplumsal değişimini bu kurumlardan (ve bu kurumlarda yapılan eğitimden) hareketle sağlamak gibi saf bir ülkü içindedirler. Onlar, toplumsal yapıdan kopuk iktidar gücünü ellerinde tutanların ideolojisini ve kendilerine çizilen çerçeveyi dikkate almadan hareket etmektedirler. Bu kurumlara kapalı köy toplumundan gelen çocukların değişik bir kültür ve ideoloji ile beslenmeleri sonucu ortaya çıkan tepkileri ve bu çocukların giderek düzene karşıt bir düşünce sistemine kavuşmaları adı geçen görevlilerin yukardaki görüşe, yani o saf ülkü anlayışına ulaşmalarına kaynaklık etmiştir. Gerçekten de özellikle yüksek Köy Enstitülerinde "bilimsel dünya görüşü"nü de özümseme düzeyine ulaşan köy çocuklarının tepkileri, tarımı kapitalistleştirme sürecine sokmak isteyen egemen sınıfları önlem almaya yöneltti. Aslında kurumlar ortaya çıktığında kapitalizm öncesi sınıf ve tabakalar ile kendilerine "milliyetçi" diyenlerin kurumlara karşı kesin tavır aldıkları ve mücadele ettikleri bir gerçektir. İşte 1945'den sonra Köy Enstitülerine karşı egemen sınıfların birlikte hareket etmeleri hakim sınıf ittifakının yapısının aldığı yeni biçimde aranmalıdır.

Köy Enstitülerinin, hakim sınıfların isteğine karşıt bir düşünce sürecinden geçmesi ve buralardan mezun olan bir çok yurtsever kişi, eğitim tarihimize olumlu katkılar getirmiştir.

Türkiye'de sol içerisinde değişik değerlendirmelere neden olan Köy Enstitüleri konusunu böylece kapatırken, 1923'lerden sonra gerçekleştirilen eğitim uygulamalarında laikliğin Tevhid-i Tedrisat'ın zorunlu bir sonucu olarak gerçekleştirildiğini görmekteyiz. Bu anlamda pozitif düşünce tarzı resmi ideoloji haline getirilerek bir kadrolaşma yaratılmaya çalışılmıştır. Yine bu dönemin eğitimi, özellikle örgün eğitim, son derece yoğun bir içerik taşımaktadır. Olgunluk sınavları ile halka sınırlı derecede sunulabilen akademik lise eğitiminin kaliteli eleman yetiştirdiği konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. O dönem yayınlanan "başarı

yıllıkları" örgün eğitimin akademik bakımdan kalitesini vurgulamaktadır. Bu kaliteli olma durumu, düzenin gereksinimlerini başarılı bir biçimde karşılama olarak anlaşılmalıdır. Bu dönemde öğrenciler genel kültür konularında da bilgi sahibi kılınmıştır.

Öte yandan bu dönemde, yaygın eğitim kurumlarının hem tayin edilen ulusal hedeflere ulaşma bakımından hem de girişilen okuma-yazma seferberliğinin ve pazar ekonomisine doğru açılmanın gerçekleştirilmesi bakımından resmi ideolojiye bağlı biçimde sürüp gittiği bir gerçektir. "Millet mektepleri", "yatı mektepleri", "eğitmen kursları" gib örgün eğitim kurumları yanında, Halkevlerinin bütün ülke çapında yaygınlaştırılması bu dönemin kültür ve eğitim politikasının çeşitli araçlarıdır.

1950 DÖNEMİ

II. paylaşım savaşından sonra, emperyalist-kapitalist sistemin kendi içinde ve geribıraktırılmış ülkelerle olan ilişkilerinde bir dizi değişikliğin ortaya çıkması, Türkiye'de bilinen gelişmeleri doğurmuştur. 1923'ten sonra Türkiye'yi yönlendiren egemen ittifak, 1950'lere gelindiğinde sarsılmaya başlamıştır. Toprak ağaları, tefeci-bezirganlar ve feodal kalıntılar ile emperyalist tekellerle **acentacılık** seviyesinde işbirliği yapan komprador burjuvazi, egemen ittifaktan orta burjuva (milli) unsurları tasfiyeye yönelmişlerdir. Genel bunalımın III. dönemi olarak adlandırdığımız bu dönemde emperyalizm, büyük bir pazar darlığına düşmüş, bu nedenle geribıraktırılmış ülkelere hayati bir önem vermiştir. Bu anlamda geribıraktırılmış ülkelerde kapitalist pazarın ve üretim ilişkilerinin yukardan aşağı inşa edilebilmesi için sermayenin bileşenleri içinde nakit sermaye unsurunun yanında, patent lisans, know-how, teknolojik bilgi unsurları da önem kazanmıştır. Bunun sonucu olarak geri bıraktırılmış ülkelerde emperyalizm, kendisine bağımlı bir biçimde yarattığı yerli tekelci burjuvazi ile ortak yatırımlara girmiş ve emperyalizmin çıkarlarına uygun bir kapitalizm yaygınlaştırılmıştır.

Ülkemizde de bu olgunun gerçekleştirilmesi için, egemen ittifak içinde, orta burjuva (milli) unsurların etkinliğinin kırıldığını görmekteyiz. Böylece emperyalizm, ülkemiz için içsel bir olgu haline gelmiştir.

Türkiye'de 1950 sonrası, emperyalizmin çıkarlarına yönelik bir pazar genişletilmesinin başladığı, tarımda kapitalistleşmenin hızlandığı bir dönem olmuştur. Buna bağlı olarak emperyalizmin eğitim ve kültür politikasının programlanmasını ve uygulanmasını sağlıyacak kurumların açıldığı, uzmanların boy gösterdiği, eğitim ve kültürde emperyalist-kapitalist ilişkilerin yaygınlaştığı görülmektedir. İşte bir yandan çok uluslu şirketler, uluslararası para fonu, dünya bankası, Uluslararası kalkınma kurumu, NATO, CENTO gibi emperyalizmin uluslararası örgütlerinden aldıkları yardım ve destekle güçlenen kapitalist üretim ilişkileri; bir yandan da bu ilişkilerin ülke içinde ekonomik ve ideolojik genişlemelerini sağlamak için kurulan Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, diğer özel bankalar ve vakıflar ile ODTÜ, Hacettepe Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi vb. kuruluşlar yoluyla çarpık bir sosyal, ekonomik, kültürel ve ideolojik gelişim oluşturulmuştur.

Yine bu dönemde, ABD emperyalizminin denetimi ve yönetiminde bulunan BM, UNESCO, UNICEF, CARE, FORD, FULBRIGHT, AID, ILO, ICA gibi kuruluşlardan Türkiye'ye gelen uzmanlar, emperyalizmin çıkarlarına dönük eğitim sistemlerinin uygulanması için çeşitli programlar önermişlerdir. Bu uzmanların eğitimle ilgili olarak yaptıkları çalışmalar daha çok eğitim planlanması, ticaret öğretimi, halk eğitimi, fen lisesi, öğretmen yetiştirme ve tarım eğitimi gibi konularda yoğunlaşmıştır.

Geri bıraktırılmış ülkelerin daha iyi koşullarda sömürülmesini ve bu sömürünün gizlenmesini amaçlıyan ve bu çalışmalar sırasında emperyalizmin uzmanları ülkemizde en yüksek mevkilere getirilmişlerdir. Bu uzmanların belli başlıları şunlardır: ABD'li John Dewey, Alman Kühne, Belçikalı Omar Buyse, İsviçreli Prof. A.Bert Malche, ABD'li bayan Parker. Florida Üniversitesinden "Köy eğitimi uzmanı" Prf. Kate Wafford, Boston Üniversitesinden psikolog William Kvaraceus, halk eğitim uzmanı Prof. Dickerman.

Şimdilerde ise-ekonomik ve siyasi gelişmelere uygun olarak bu uzmanların yerlerini emperyalist ülkelerde eğitilmiş, kafaları emperyalizme göre programlanmış yerli eğitim uzmanları, (eğitim mühendisleri) doldurmuşlardır ve görevlerini (emekçi halkı uyutma görevlerini) bihakkın yapmaktadırlar.

Yukarıda saydığımız bu uzmanlar emperyalizmin bir iktisat uzmanı olan Thornburg'un şu önerilerine uygun olarak Türkiye'ye gelmişlerdir. "Daha fazla inkişaf göstermek için ilk olarak hükümetin yollar, demiryolları, sulama, mahalli elektrik merkezlerinin genişletilmesi gibi bayındırlık işlerinde daha fazla faaliyet göstermesi ve eğitim, zirai tevsi işleri, sağlık meselesinde ilerlemeler kaydedilmesi lazımdır. Türklerin bizzat karşılayamayacakları en büyük ihtiyaç dirayetli müşavirler, iyi müdürler, becerikli teknisyenler ve sınai ve ticari bilgilere olan ihtiyaçtır. Bu Amerikalıların temin edebilecekleri bir ihtiyaçtır. Yalnız kabiliyetlerini göstermeleri için kendilerine (Amerikalılara) fırsat verilmelidir."

Bu ve buna benzer önerileri hemen uygulayan yetkililer, eğitim politikasının tayin ve tesbitini de bu uzmanlara yaptırmışlardır. Amerikalı uzmanların hazırladığı bir dizi rapor, 5. 6. milli eğitim şuralarına yön vermiştir. Özellikle 6. milli eğitim şurasında sadece teknik öğretim ve ticaret öğretimi üzerinde durulmuştur. Ve ilgili kararlar alınmıştır. ICA ve Newyork Üniversitesi uzmanlarının hazırladıkları bir programda "ticaret kolejleri"nin ve "özel ticaret liselerinin" açılması, erkek ve kız enstitülerinde ticaret derslerinin okutulması öneriliyor. 1955 de Teknik Öğretmen Okulunda ICA-Newyork Üniversitesi işbirliği ile kurulan Ticaret Yüksek Öğretmen Okulunun ders notlarını ICA bastırıyor. İlk yıllarda Amerikalı eğitim uzmanları birçok dersin öğretimini bizzat üzerlerine alıyorlar. Teknik ve ticari eğitim konusunda öğretmen ve köy öğretmeni yetiştirme konusunda geliştirilen programlar, ABD emperyalizminin yerli ortaklarının ihtiyaç duyduğu elemanlarının yetiştirilmesini amaçlamaktadır.

Eğitim planlamasının başına geçen bu uzmanlar üst yapıda yıllardır süre gelmiş bulunan ve ilericilerin tepkisine sebep olan geri eğitim ve kültür ilişkilerine karşı çıkıp onların yerine daha ileri imiş gibi görünen ve tamamen emperyalizmin çıkarlarını koruyup geliştirmeye yönelik eğitim programları önermişlerdir. Ülke gerçeklerine ters düşen bu politikanın ilginç bir örneği şudur: Kız sanat okullarından 3. plan döneminin sonunda 5000 dolayında eleman mezun olmuştur. İstatistiklere göre bunlardan sadece 1 tanesi için iş bulma kurumuna talep olmuştur. Son yıllarda mezun olan mimarların ancak %40'ının kendi alanında işbulması da emperyalist eğitim politakalarının bir sonucu olmuştur. Teknik elemanların bir kısmının bu yolla yurt dışına gitmeleri (beyin göçü) ise bu politikanın bir başka ürünüdür.

Zamanın Milli Eğitim Bakanlarından Tevfik İleri, 29.11.1959 tarihinde yaptığı bir radyo konuşmasında, 1950 yılından beri "maarif meselesini çok kıymetli ecnebi mütehassıslara tetkik ettirdiklerini ve onlarla işbirliği yaptıklarını" övünerek açıklamıştır.

1950 sonrası dönemin diğer bir özelliği ise "teokratik" eğitim kurumlarının resmileşmesi ve yasallaşmasıdır. 1923'lerden sonra, egemen sınıf ittifakı içinde orta ve küçük burjuvazinin yönlendirici olduğu dönemlerde, eğitimde oluşan millilaik ögeler, egemen sınıf ittifakının emperyalizm, tekelci burjuvazi, toprak ağaları ve tefeci-bezirganlardan oluşan bir bünyeye dönüşmesiyle birlikte tasfiye edilmişlerdir. Önceleri yasaklanmış olmakla birlikte fiiliyatta varlığını sürdüren dinsel ideoloji ve kurumlar, 1950'lerde imam hatip okulları, kuran kursları yüksek islam enstitüleri gibi adlarla yaygınlaşıp resmileşmişlerdir. Milli ögeler dinsel ve emperyalist kültür ögeleri tarafından tasfiye edilmişlerdir.

Geçerken şunları da belirtelim: 27 Mayıs Hükümetlerinin dinsel kurumlara ve ideolojilere karşı bir tepkileri olmasına rağmen, ihtilalin gelişiminin bilinen nedenlerinden ötürü bu konudaki girişimler başarıya ulaşamamıştır. Aksine teokratik eğitim kurumları giderek bizzat devlet desteğinde ve laik eğitimle bir bütünlük içinde düzene olumlu katkılarda da bulunarak iyice kökleşmiştir.

Pre-kapitalist unsurların tekelci burjuvazinin güçlenmesiyle orantılı olarak gerilediği 1965'ler sonrasında ise, artık iyice belirleyici bir konuma yükselen tekelci burjuvazinin gereksinimlerine uygun düşecek "yeni" unsurların ortaya çıktığını görüyoruz. Kırsal kesimlerin belirli merkezlerinde, sanat okullarının, liselerin, üniversite ve yüksekokulların açılması ve buralarda tekelci burjuvazinin çıkarlarına dönük "bilimsel" bir eğitimin uygulanması bu anlamda ele alınmalıdır.

Fakat bu eğitim de kendi içinde tutarsızdır. Orta öğretimde (klasik liselerde) artık geçerliliğini yitirmiş birsürü bilgi deneysiz olarak genç insanların beyinlerine doldurularak geri bir eğitim sistemi uygulanırken, biryandan da deneme lisesi ve fen liselerinde emperyalist ülkelerde uygulananlar derecesinde teorik ve deneysel eğitim yapılmaktadır. Buradan mezun olanların ise genellikle ODTÜ ve Hacettepe ve Boğaziçi ve Atatürk Üniversitelerinde okumaları (okutulmaları veya okuyabilmeleri) sonuçta emperyalizmin çıkarına yönelik bir eğitimden geçmelerini sağlamaktadır. Bütün bunlara rağmen adı geçen yüksek öğrenim kurumlarında birçok öğrencinin devrimci bilince ulaşması engellenememektedir.

Bu okullarda okuyan genç kuşakların en yetenekli unsurlarına TÜBİTAK, FIELT SERVICE, FORD VAKFI, ROCKFELLER KURUMU, FULBRIGHT KENNEDY BURSLARI, İŞBANKASI BURSLARI, SABANCI VAKFI gibi kuruluşların verdiği burslarla emperyalist ülkelerde master ve doktora yaptırılmakta, onların kendi ülkesine ve halkına yabancılaşması sağlanmaya çalışılmaktadır.

EMPERYALİZMİN EĞİTİM SİSTEMİNİ BÜTÜNLÜĞE ULAŞTIRMASI

Eğitimin temel unsurlarından birisi olan öğretmenlerin hangi koşullarda eğitildiklerini de bilmekte yarar vardır. Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi 1923-1949 döneminde öğretmen gereksinimini karşılamak, kırsal alanda kapitalistleştirmeyi sağlamak, köylüleri ve öğrencileri düzene uygun olarak "aydınlatmak" amacıyla kurulan köy enstitüleri, düzene karşı ideolojik bilgilenme koşullarını yaratınca ve kırsal kesimde geçerli olan kapitalizm öncesi üretim ilişkilerini etkilemeye başlayınca (1946-1952) kapatılmıştır. Bu kurumların yerlerine açılan öğretmen okulları eğitimin yönetici ve uygulayıcılarını yetiştirmekle görevlendirilmişlerdir. ABD emperyalizminin Türkiye'deki eğitimi yozlaştırmak için giriştiği eylemlerden birisi de öğretmen yetiştirme programıdır. Hakim sınıfların ABD'de kurs ve eğitim görmüş bazı uzmanları milli eğitim bakanlığının ve öğretmen yetiştiren kurumların başına getirmesiyle bir yandan eğitim iyice yozlaştırılırken, bir yandan da bu kurumların devlet eliyle faşistleştirilmesi sağlanmıştır.

Türkiye'de eğitim ve eğitim politikasının uygulanmasında ortaya çıkan gelişmeler, sınıfsal Kompozisyonlarla gerçekleşen değişmelere ve emperyalizmin içsel bir olgu olmasına uygun olarak yeni olguları ve yeni kurumları doğurmuştur.

Türkiye eğitimine çeşitli birimlerde model öneren yabancı uzmanların tümü ve yerli yöneticiler, "milli değerlerin korunmasını", her zaman amaçlar arasında saymışlardır. Yukardan aşağıya doğru yönelen bu uygulama eğitim kurumlarında devlet terörünün sürdürülmesinin bir aracı olarak yeni sömürge yapının korunmasının ve burjuva sınıf egemenliğinin pekiştirilmesinin bir aracı olarak kullanılmıştır. Örneğin öğretmen yetiştiren kurumların kadrolarının (öğretmen ve öğrenci) ve öğretim programlarının faşistleştirilmesi olgusunda köy enstitülerinin tasfiyesinden başlayıp 1977 de tüm öğretim kurumlarında görülen durum bu politikanın bir sonucudur.

Öğretmen yetiştiren kurumları bitiren öğretmenlerin çoğu kez örgütlü veya tekbaşına düzene karşı bir muhalefet oluşturması çalışmaları hakim sınıfları ürkütmüş ve yeni önlemler aldırtmıştır. Bu konuda Doç. Dr. Selahattin Ertürk (ki ünlü bir "eğitim uzmanı"dır ve emperyalizmin uzmanlarını hiç aratmamaktadır.) 1961-1971 yılları arasındaki öğretmen davranışlarını inceleyerek "Öğretmenlerin on yıl içinde istendik davranışlardan uzaklaştıklarını" tespit etmiş ve şu sonuçlara varmıştır: "Bu memlekette özellikle öğretmenliği seçenler üzerinde bir kültürlenme örüntüsü vardır." "Ayrıca öğretmen yetiştirme hedeflerine aykırı düşen sosyo-ekonomik ve politik etkenler vardır. Ya hedeflerden vazgeçmeli, ya da sosyo-ekonomik ve politik etkenlerde değişiklik yapmak zorunludur. Öğretmenleri talimatlarla değiştirmekten vazgeçmeli, öğrenci ne yapmalı değil, programları değiştirme faaliyetlerini hızlandırmalıdır. Bu, öğretmeni dolaylı yoldan değiştirme olacaktır. Eğitim Mühendislerince geliştirilecek kaynak kitaplarca ve uzman yardımıyla sürekli bir program geliştirme faaliyetine girmiş olan öğretmenlerin başarı şansı artacaktır."

Birçok üniversite ve yüksek okulda program geliştirme derslerinin yoğun olarak bugün okutulduğunu, eğitim öğretimin her kademesindeki öğretmen ve yöneticilerin hizmet içi programlarla gerçekleştirdikleri program geliştirme seminerleri dikkate alınırsa bu yolda egemen sınıfların aldıkları mesafe ortaya çıkar.

Maliyet-fayda analizinin ve karlılık marjının temel öge olarak alınması anlayışının bir ürünü olan yukardaki öneriler, 1971'deki (ünlü Nihat Erim Hükümetleri-nin) "Eğitim Reformu Stratejisi Komisyonu" tarafından yapılan eğitim sisteminin tanımında şöyle ifadesini bulmuştu: "Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kişileri, bilgi, beceri ve toplum değerleri kazanma ve bu değerleri istendik yönde değiştiren kişilerin yetişme ve dönüşmesini sağlayan, bu yetişen ve dönüşen kişilerin nasıl kullanılacağını izleyip kullanılmasındaki tutarlılığı sağlama çabası gösteren, araştırma yoluyla bilgi üreten, toplum sistemine (çevreyi değiştirme amacı olsa da) uyma görevlerini yerine getiren, bunun için de hedef saptayıp, hedef değiştiren, planlamayı örgütlü bir biçimde yerine getiren bir sistemdir."

1971 sonrasında işbaşına gelen bütün hükümetlerin (CHP Hükümetleri de dahil) uyguladığı bu eğitim sistemi, özellikle öğretmen yetiştiren kurumların yozlaştırılmasına ve faşistleştirilmesine büyük ölçüde yardımcı olmuştur. (Öğretmen okullarının lise haline getirilmesi ve öğretmen olacakların iki yıllık eğitim enstitülerini bitirmeleri koşulları hatırlansın.) Bu sistemin oluşmasında Barış Gönüllülerinin de büyük etkisi ve payı vardır.

Genel bunalımın III. döneminde emperyalizmin çok büyük bir pazar ve yatırım alanları darlığına düşmesi ve tüm dünyada ABD aleyhtarlığının yayılmasına karşı, emperyalistler ve yerli ortakları çeşitli yöntemlerle kendi propogandalarını yapmak hem de yaydıkları fikir ve kültürle emperyalizmi şirin göstermek ve kendilerine yeni pazar ve yatırım alanları sağlamak için çeşitli girişimlerde bulunmuşlardır. Bu girişimler çerçevesinde 1962 yılında yapılan bir anlaşma ile Türkiye'de çalışmalar yapmak üzere barış gönüllülerininin ülkemize gelmesi kabul edilmiştir. Barış gönüllüleri teknik ve sosyal konularda yardım maskesiyle kırsal kesimde köylerin etnik yapılarını, sosyal ve politik durumlarını inceleyerek kitlelerin ne derece bilinçli olduklarını saptamışlar, bu çalışmalar sırasında bol bol ABD emperyalizminin "güzelliğini", "iyiliğini" kitlelere empoze etmeye çalışmışlardır.

Barış gönüllülerinin genel çalışmaları arasında sağlık ve köy kalkınması adı altında kırsal alanda kapitalistleşmeyi öneren programlar da vardır. ABD'den yardım olarak gönderilen süt tozu, peynir ve benzeri gıda maddelerinin amacı ne idiyse bu kişilerin de amacı aynıdır: Halkın uyutulması...

Barış gönüllülerinin eğitim kurumları ile ilgisi de bu amaçladır. Öğretmen yetiştiren yüksek okullarda, (Gazi Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu, Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu, Turizm Ticaret Yüksek Öğretmen Okulu) öğretim üyesi olarak çalıştırılan bu kişiler 1969'larda başta DEV-GENÇ ve TÖS olmak üzere çeşitli kuruluşların militan mücadelesiyle bu okullardan ayrılmak zorunda kalmışlardır. Yüksek düzeydeki gönüllü barış havarileri ise yerlerinde kalmışlardır.

Barış gönüllülerinin emekçi halkı yakından ilgilendiren çalışma alanlarından birisi de Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüklerinde yaptıkları yardımcılıklardır. Buralarda köylülerin eğitimi konusunda çeşitli programlar uygulamışlardır. Örneğin ABD'deki kapitalist tarım çiftliklerinde ve eğitim kurumlarında çekilmiş filimleri köylerde ve okullarda göstererek emperyalist kültürün yaygınlaşmasını amaçlamışlardır. Bir anlamda, öğretmen yetiştiren kurumlar ve halk eğitim merkezi müdürlüklerini kullanarak suyu kaynağında bulandırma olanağını elde etmişlerdir.

Böylece emperyalizm geri bıraktırılmış ülkeleri ekonomik - ticari ortaklıklar ve yardımlar ve askeri politik ittifaklarla kendisine iyice bağımlı kılarken bir taraftan da uyguladığı eğitim ve kültür politikaları ile sömürüsünü gizlemeye ve meşrulaştırmaya çalışmıştır. Ülkemizde sosyo - ekonomik yapıda emperyalizme bağımlılık nedeniyle var olan çarpıklık eğitimde de kendisini göstermiştir. 1923 - 49 arası ve 1949 - 73 arası gelişen olaylar ve uygulanan politikalar bugünkü eğitim sistemini yaratmıştır. Bu sistemin özelliklerini şöyle saptavabiliriz:

BUGÜNKÜ EĞİTİM SİSTEMİNİN ÖZELLİKLERİ

Tanzimattan buyana sürdürülen "eleyici" okul sisteminden "yöneltici" okul sistemine geçilmiştir. Ancak yöneltici okul sisteminin gereksindiği alt yapı tamamlanmadığından ve eleyici okul anlayışının diplomaya verdiği değer sürdürüldüğünden her iki okul anlayışının kötü yanları monte edilmiş; dolayısıyla sistem bütünlüğü yalnızca kağıt üzerinde kalmış ve pratiğe geçirilememiştir. Eleyici okul sisteminde daha çok kişinin uzun süre örgün eğitim kurumunda tutulması gerekirken, plan hedefleri aşılmasına rağmen okullaşma oranı sistemin özüne göre çok gerilerde kalmıştır. Öte yandan yasaya rağmen sistemin bütünlüğü görüşü laik bir öğretim anlayışı yerine teokratik kurumlarla iç içe girmiş biçimde temellendirilmiştir. Laik devlet anlayışı ve uygulamasının değişmesine paralel olarak eğitimde de yukardaki sonuç doğmuştur.

OKULLAŞMA TAM OLARAK SAĞLANAMAMIŞTIR

Bugün ülkemizde okullaşma-düzenin gerektirdiği ölçülerde bile-tam olarak sağlanamamıştır. Okullaşma (bütün düzeylerde) bir dersane açmak olarak anlaşılmaktadır. Öğrenimin gerektirdiği işlik, atelye, laboratuar, kitaplık gibi kurumlar oluşturulamamış, ya da çok eksik kalmıştır. Standart okul tiplerinin minimum ve maksimum boyutları düşünülmemektedir.

Türkiye'nin eğitim sistemi burjuvaziye gerekli işgücünü yetiştirme olarak anlaşılmaktadır. Ancak gerekli işgücünün boyutları bilinmediğinden nicel ve nitel anlamıyla eğitim bir düzensizlik içindedir. Yurt çapında öğretmen dağılışındaki dengesizlikle birlikte standart okul anlayışı geliştirilmediğinden boyutları bilinmeyen öğretmen açığına, bu kez faşist örgütlere sokulmuş öğretmenlerin eklenmesiyle eğitim sistemi "kapı kulu" öğretmenlerle yönetilmek istenmektedir. Böylece eğitimin başta gelen ögesi öğretmenin halkıyla bütünleşen ilerici, demokrat, devrimci özü yokedilmek istenmektedir.

Uygulanan sistem Amerikalı yada Amerikalılarca yetiştirilen ve kendilerine "uzman" ya da "eğitim mühendisleri" ünvanları verenlerin masa başı yönlendirmelerinden oluşmuştur. Yani sistem emekçi ve yoksul halkın çıkarlarına uygun değildir.

Müfredat programları ve ders kitapları ülke gerçeğinden kopuk, bölgesel farkları dikkate almayan, bilime, pedegoji kurallarına ve çağın gelişimine aykırı, bir avuç azınlığın çıkarlarına şartlandırıcı biçimde düzenlenmiştir. Egemen güçler, kendi çocuklarının bir elit zümre içinde yeralmalarını sağlamak için her düzeyde özel okullar açarken, halk çocuklarına imam-hatip okullarını reva görmektedirler.

15 yıllık planlı dönemin eğitime yansıması (1960-1975), halkın genel eğitiminin gerçekleşmesi açısından yetersiz kalırken, orta ve yüksek öğretimde diplomalı işsizlik yaratmak biçiminde sonuçlanmıştır. Böylece yetişmiş ucuz işgücü elde edilmiştir.

Doğu-batı, kır-kent ayrılığına göre ortaya çıkan çelişkileri giderecek nitel ve nicel çözümler getirilememekte, eğitimin bu konumundaki çelişkileri "sosyal hukuk devleti" anlayışına ters biçimde büyümektedir. Buna geleneksel ilişkilerin eklediği kadın-erkek eğitim farklılıkları da dikkate alınırsa, burjuva hümanist eğitim anlayışına bile ulaşılmakta çok geri kalındığı anlaşılabilir.

Bugünkü eğitim sistemi, Kürt Halkının kültürel, ahlaki, düşünsel ve benzeri yönlerden gelişmesini engelleyen ve dizginlenmez bir asimilasyon politikasının aracıdır. Ayrıca ırk ve mezhep ayrımını da körüklemektedir.

Eğitim sisteminin bu genel özelliklerinin sonucu ise yabancılaşma ve kopma olarak karşımıza çıkmaktadır.

YABANCILAŞMA VE KOPMA

Sözlük anlamı bireyin bulunduğu ortama, kendi sorunlarına yabancı durumuna düşmesi, nesne durumuna düşmesi demek olan yabancılaşma kavramı, Manfred Muhr - Alfred Kosing'den çevrilen Markşçı - Lenінci Felsefe Sözlüğü (İst. 1976 Konuk Yay.)'nde şöyle açıklanmaktadır:

"İnsanların, kendi faaliyetleri sonunda ortaya çıkardıkları ürünlerin ilişkilerin ve kuruluşların insanlara yabancılaşıp, onların üstünde duran güçlere dönüşmesi, giderek insanları kendi egemenlikleri altına alması, insanların bu güçlerin keyfi ve kendiliğinden etkilerine boyun eğdikleri toplumsal bir ilişki..."

Yukardaki bölümlerde de anlatıldığı gibi ülkemizde, eğitimin ulusallığından söz etmeyene rastlanmaz. "Batılılaşma" sürecine girildikten bu yana devletin yönlendirdiği eğitimin ulusal eğitim olduğu kavram olarak yerleşmesine karşın, örgün eğitim kurumlarının emperyalist ülkelerdekinin bir taklidi olarak kurulduğu gerçeği yadsınamaz. Tekelci kapitalizmin ideologlarınca örgütlenen emperyalist ülkelerdeki moda akımlarının bizim gibi ülkelerin eğitim sorunlarını çözemeyeceği, yıllar önce "Bilimsel Dünya Görüşü" kuramcıları tarafından vurgulanmıştır. Buna karşın tutulan yol Türkiye'nin sosyo-ekonomik ortamından kopuk, soyut bir eğitim sisteminin uygulanması olmuştur. Bu durumun doğal sonucu ise yabancılaşmadır. Ancak şurası da unutulmamalıdır ki, tüm boyutları ile bir "ulusal eğitim" gerçekleştirilse bile yabancılaşma kaçınılmazdır. Çünkü sınıflı toplumların ortaya çıkardığı iş bölümü toplumun her alanında yabancılaşmak olarak yansır. Yani yabancılaşmanın asıl kaynağı sınıflı toplumlardaki iş bölümünün niteliği ve biçimidir.

Örgün eğitim kurumları, kuruldukları bu yana "kapukulu" yetiştirmeye dönük olmuşlardır. Bugün bile sanıldığı kadar kurumlar, devlete memur yetiştirmekten arındırılabilmiş değildir. Lise tipi üretken olmayan eğitim kurumlarını bir yana bırakarak, çok çarpıcı olması bakımından örnek çiftçi yetiştirilmesi amacıyla açılan bir okulu ele almak konunun aydınlanmasına yardımcı olacaktır. Devlet üretme çiftlikleri bünyesinde doğrudan doğruya "iş içinde eğitim" yapan okullar vardır. Bu okulların amacı

çevreden alacakları öğrencileri uygulamalı olarak modern çiftçi biçiminde yetiştirmek ve banka kredileriyle destekleyerek çiftçilik yaptırmaktı. Ama okulu bitirenlerin devlette teknisyen olarak çalışabilmek için çalmadık kapı bırakmadıkları görülmüştür. Bu hak (!) kendilerine verilmiştir. Bu okulları bitirenlerin devlete memur olmak istemelerinin nedeni öğrendiklerini uygulayacak alan bulamamalarıdır. Görüldüğü gibi eğitimden beklenen diploma, diplomadan beklenen ise en alt derecede bile olan memurluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu "kapukulu" şartlanmışlığıdır ve şartlanma kişinin kendi yeteneğine yabancılaşmasıdır.

Sınıflı toplumlarda egemen güçler toplumsal kurumlara rol ve statü saptamıştır. Her kurumun kendisine verilen rol ve statü çerçevesinde hareket etmesini isterler. Bireylerin de kendilerine çizilen çerçeve içinde yaşamaları istenir. "Herkes kapısının önünü temizlerse, sokaklar temiz olur" düşüncesiyle bireysel erdemden söz edilir.

Eğitim kurumlarının konumu da böyledir. Her okul kendi başına bir fabrika ya da işletme olarak diğerlerinden soyutlandırılmıştır. Bu soyutlanma, kendiliğinden olmamakta, verilen rol ve statülerle yukarıdan yapılmaktadır. Öyle ki, bir kentteki lise, dengi düzeydeki teknik ve meslek okullarından koparılmışlardır. Diğer okulların liseye karşı durumları da farklı değildir. Adeta kendi ihata duvarları içine çekilen öğretim kurumu, duvarlarının yüksekliği oranında diğer okullardan kopmuştur. Bununla da kalınmayarak kurum çerçevesinde tecrit edilmiştir. Giyim kuşamına varıncaya dek çevreye yabancılaştırılan eğitim kurumunun, okuttuğu gençleri soyut bir ortamda anlamsız gerçeklerden kopuk bir düzeyde şartlandırmakla eğiteceği sanılmaktadır. Kurumun dış görünüşüyle çevreye yabancılaşmasını özellikle kırsal alanda hemen gözleme olanağı vardır. Köy binalarından farklı ama, çoğunlukla köylünün katkısıyla yapılmış ve yaşatılmakta olan bir bina, giyimi - kuşamıyla köylüden çok farklı öğretmen köylüye çok yabancı araç gereçler... Bunları görünce bir köylünün aklına gelen ilk şey çocuğunun büyük bir iş yaptığını sanmaktır.

Bir eğitim kurumu maddi öğelerinin dışında yönetici, öğretmen, öğrenci ve hizmetlilerden oluşur. Kurumun amacı öğrenciyi yeteneği ölçüsünde geliştirme ve toplumun gereksindiği iş gücünü yetiştirme olarak düşünüldüğü yani amaç öğrenci olduğu halde, uygulama ters bir özellik göstermektedir. Öğrenci amaç olmaktan çıkmıştır. amaç kurumun doğrudan doğruya kendisiymiş gibi korunmasına çalışılmaya dönüşmüştür. Yönetici öğretmen ve hizmetliler öğrenciye dönük olması gereken kurumu öğrenciden yasaklamakla, öğrencinin daha az hizmetine sunmakla kurumu koruduklarını düşüncesindedirler. Yılın uzun bir süresinde kurumdan yararlanılmaz. Öğrenci, tatillerde kurumundan koparılmaktadır. Öğrenci okulun açık olduğu zamanlarda da bu kopukluğu üzerinden atamaz. Çünkü artık öğretim kurumu onun dışındadır, okul ortamından uzaklaştırılmıştır. Kendi öz ortamına karşı bir nesne durumuna düşürülmüştür.

Okulun müdürü aslında bir öğretmendir. Ama, türlü yollarla yönetici olunca kendisinde öğretmenlikten ayrı özellikler olduğu vehmine kapılmaktadır. Kendini öğretmene üst görmekte, sistemin desteklediği tipte kişisel egosunu tatmin yolları aramaktadır. Öğretmenden. giderek öğrenciden kopmuştur yönetici. Onlara karşı okulun maddi bir eşyası/nesnesi düzeyine düşmüştür. Yukarıdan gelen ve çevre koşullarıyla bir ilişki bulunmayan emirleri, yönetmelikleri uygulamayı iş edinen bir nesne... Sevecenliğini yitirmiş, kaba - saba bir nesne... Kendi çevresinin dışında devinmeye çalışan, sanki okulun kurulmasının amacı kendisiymiş gibi davranan bir nesne... Yani kendi konumuna yabancılaşmış, öğretmenliğe yabancılaşmış bir kişi..

Eğer öğretmen toplumsal gerçeklerden kopuk yetiştirilmişse, eğer öğretmen mesleğine yabancılaştırılmışsa, eğer öğretmen ülkesinin sosyo - ekonomik ortamını bilmiyorsa onun da öğrencilere karşı davranışı müdürünün davranışından farklı olmayacaktır. Otorite sağlamak için da yak ve not vermeme gibi eğitim dışı işler yapmakla kalmaz, böyle bir öğretmen "kapu kulu" olarak kurum dışı güçlerin güdümünde gider gelir. Böyle bir öğretmen doğal olarak öğretimin içeriğinden habersizdir. Elindeki ders kitabını takrir etmeyi, bellemeyene "tembel" belleyene "çalışkan" demeyi huy edinir. Görevini yapmanın mutluluğu içinde sağa sola karışmadığını, sınıfa politika (?) sokmadığını, tüm amacının "iyi" öğrenci yetiştirmek olduğunu söyler durur. Eh, yakında müdür de olur... İşte eğitimdeki yabancılaşmanın ana ögelerinden biri de bu öğretmendir. Bu öğretmen ders kitabında yazılmayan her hangi bir konunun derse getirilmesini suç sayar. Öğrencinin soru sormasını, giyimini, arkadaşlık ilişkilerini suç sayar. Okuma yazmasını da suç sayar.

Eğitimin içeriğine, yani öğretilen derslere ve programlara gelince durum da karanlıklaşıyor. Çünkü arada bir de olsa öğrenciyle gerçekçi diyalog kurabilen yöneticiler çıkabiliyor. Her türlü mesleğe yabancılaştırma girişimine karşın öğretmenlik mesleğini devrimci bir özveriyle yapan öğretmen sayısı azımsanmayacak bir sayıda olduğundan yukarıda açıklanan sakıncaları kişisel ya da örgütsel eylemleriyle, öğrenciyle de işbirliği yaparak kırabiliyorlar. Ama eğitimin içeriği öyle anlamsızlaştırılmıştır ki herşeye karşın, yabancılaşmanın sürüp gittiğini görüyoruz.

İlköğretimden yüksek öğretimin sonuna dek derslerin seçilişi ve ders konuları öğrencinin gereksindiği ya da ülkenin sosyo - ekonomik koşullarının belirlediği, teknolojiyle ilişkili olmayan biçimde seçilmektedir. Bir dereceye dek, ilk öğretimde okuma yazma ve sayma öğretilmesinin evrenselliği açısından az sakıncalı bir uygulama söz konusu olsa bile orta okulda başlayan derslerin anlamsızlığı yüksek öğretimin sonuna dek kendisini duyurmaktadır. Modern betimlemesiyle okutulan derslerde dahil olmak üzere konu edinilen dersler öğrencinin o andaki ya da iş hayatına atıldığı zamandaki yaşantısından kopuktur. Yaşantısından kopuk konuları tartışmasız ezberlemek zorunda bırakılmaktadır. Öyle ki, uygulamalı tarım dersi okutulan bir kent çocuğunun ders kitabını ezberleyip, geçer not alması kadar gülünç bir uygulama olamaz. Eğitim sistemi layik - hümanist dünya görüşü ile teokratik dünya görüşünün bir sistem bütünlüğü içinde kaynaştırıldığı için dersin birinde Adem ile Havva'nın çocukları olarak teneffüse çıkan öğrencinin diğer dersin sınavı için evrim teorisinin kopyasını hazırlaması kadar saçma bir eğitim düşünülemez. Dersin birinde üç kıtanın egemeni olarak şanlı tarihinden, destanlarından söz edilirken, diğer bir derste az gelişmişliğin koşullarının anlatıldığı çelişkili eğitimden başka bir sonuç alınamaz. Öğrenci soyut kavramlarla karşı karşıyadır. Ezberleyip veya her türlü yolu deneyip, diplomaya ulaşmaya çalışmaktadır. Ülkenin toplumsal yapısı ve sorunları onun gözlerinden kaçırılmaktadır. Ahlak diye tevekkül, bilim diye soyutlanmış bilgileri öğrenmek zorunda bırakılmaktadır. Derste bir trajedi seyretmekte, kendi dışında oynanan bu trajediyi yaşına uygun komediye çevirmenin muzipplikleriyle yaşantısını sürdürmektedir. Dersanesine, okuluna yabancılaşmış gençler... Ülkenin sorunlarını okul dışında öğrendikçe öfkelenen, tepki duyan gençler... Eğer erken bilinçlenirse örgütlenmiş faşist güçlerce kurşunlanan gençler... Kurşunlayanın da aslında böyle bir öfke ve tepkiden kaynaklandığını bilen, onları yanlış şartlandıran eğitim düzenini toplumsal düzenle bağıntılı olarak değiştirmeye çalışan gençler...

Eğitimin içeriğinden yabancılaşmayı örneklerken bir meslek okulu öğrencisinin ya da üniversitede öğrenim gören gencin

sınıf geçebilmek için kopya çekmesi olayı dikkate alınmalıdır. Mesleği için gerekliliğine inanmadığı bilgilerin ezberciliğine en güzel tepkiyi bu tip kopyalarla gösterebilmektedir. Çünkü Türkiye'de bilgi ve becerisini geliştiren kişinin çalışabileceği yeterli iş alanı yok gözükmektedir. Gerçi emperyalizmin güdümünde olan ülkelerin gelişmiş teknolojilere göre yetiştirdikleri beyinlerin, emperyalist ülkelerde kullanılması planlandığından eğitim süresinin uzatılması ve en gelişmiş teknolojilerin öğretilmesine dönük kurumların ülkemizde varlığı yadırganmamaktadır. Ama daha alt düzeyde meslek eğitimi görenlerin bile diploma şartlanmışlığı yabancılaşma olgusunun önemli bir görünümüdür. Kariyerist anlayış bunun sonucudur.

Eğitimin işlerliği ülkemizde öğrencinin yalnızca "alıcı" durumuna getirilmesi biçimindedir. Kişiliğinin kendi doğal oluşumunun tersine, dıştan zorlayıp aktarılarak verilen bilgilerin onu yabancılaştırması kaçınılmazdır. Bu aktarmacılığa karşı ilk soruna yanıt alamayan bireyin toplumsal gerçeklerden kopması da doğaldır. Demek ki eğitimin içeriği kadar yöntemi de yabancılaşmanın ögelerinden biridir. Çünkü bireyin kişiliğini tek yönlü oluşturmaya çalışmak, mevcut iş bölümüne göre insan yetiştirmekle Marks'ın belirttiği gibi insanı "köleleştirmek" yani "insanı kendi kendine yabancılaştırmak" kaçınılmaz sonuç olmaktadır.

Eğitimde öğretmensen yalnızca ders kitaplarında yazılanı aktar, öğrenciysen aktarılanları öğren düşüncesiyle insanın küçülmesi çevresine yabancılaşması amaç edinilmiş olmaktadır. Oysa bizce tüm insanların kişiliklerinin özgür bir biçimde ve çok yönlü olarak geliştirilmesi, yeteneklerine göre hiçbir sınırlama getirilmeksizin yetiştirilmeleri, bilimsel dünya görüşüyle doğa ve toplumun diyalektik gelişimini kavrayacak düzeyde kültürlenmeleri temel alınmalıdır.

Türkiye eğitim sisteminin özelliklerini ve sonuçlarını belirtirken önemli bir noktayı da vurgulamak gerekir. Ülkemizde uygulanan eğitim sistemi bugün üretici güçlerin gelişmesinin önünde (içerik ve biçim olarak) engel teşkil eden bir araç haline dönüştürülmüştür.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ

Bu bölümde kısaca devrimcilerin eğitim alanındaki mücadeleye nasıl bakmaları gerektiğini, geçmişte devrimcilik adına içeriğinin ne olduğunu belirlenemeyen sloganlarla ortaya çıkan tepkisel görüşlerin (reformizmin ve sol anlayışların) düştüğü yanlışlara düşmeden açıklamaya çalışacağız.

Eğitim alanındaki devrimci mücadele her alanda olduğu gibi devrimci siyasi mücadeleye tabi olmalı ve her alandaki mücadele tek bir merkezi disiplin tarafından yönlendirilmelidir. Bu anlamda, devrimci mücadeleyi yönlendirecek merkezi örgütün bugün olmayışı devrimcilere çok daha ağır görevler yüklemektedir. Bir yandan devrimci mücadeleyi yönlendirecek merkezi örgütün yaratılması yönünde çalışmak, öte yandan da mücadelenin her alanında "siyasal gerçekleri açıklama kampanyası" yürüterek kitlelerin uyanışı hızlandırmak ve onları örgütlendirmek, kısacası kitlelere devrimci bir mücadele anlayışıyla önderlik etmek en genel ve zorunlu bir görevdir.

Bu kısa saptamanın ışığında eğitim alanındaki devrimci mucadele, emperyaliz min ve yerli ortaklarının eğitim ve kültür politikalarına karşı olmalı ülkenin sosyo-ekonomik yapısını, emekçi halkların çıkarlarını, düşmanlarını ve kurtuluşunu gözler önüne sermeli, devrimci siyasal örgütlenmenin yaratılmasına ve kitlelerin bilinçlendirilip, örgütlendirilmesine hizmet etmeli, emekçi sınıf ve tabakalar arasındaki dayanışmayı güçlendirecek biçimde geliştirilmelidir. Bu anlamda devrimcilerin önündeki temel hedef "devrim için eğitim" şiarının hayata geçirilmesidir.

Son yıllarda "eğitimin demokratikleştirilmesi" ve "devrim için eğitim" şeklinde bir ikilem yaratılmaya ve bunlar birbirini dışlayan birbirlerinden soyut olgularmış gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Devrim için eğitim şiarının anlamı, kitlelerin mevcut düzenin şartlandırılmalarından kurtarılmalarına, devrim yolunda seferber edilmelerine yönelik bir eğitimin sağlanması ve sürdürülmesi demektir. Eğitimin demokratikleştirilmesi ve devrim için eğitim şiarlarının arasındaki bağlantıyı anlayamayan reformist, revizyonist ve "sol" görüşler, sorunu ya "demokratik eğitim" deyimiyle statikleştirmekte ya da eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesini küçümseyici bir tavırla soruna yaklaşmamayı tercih etmektedirler. Sorunu yalnızca "demokratik eğitim" sloganı ile belirleyen reformist ve revizyonistler "devrim için eğitim" diye bir şey olmaz ...ntığı ile hareket etmekte ve böylece devrimciler için temel olması gereken siyasi mücadele görevlerinden kaçmaktadırlar. Devrimci mücadeleden kaçaklığı ise "demokratik eğitim" sloganı ile perdelemeye çabalamaktadırlar.

Daha sonra ayrıntılarıyla açıklayacağımız eğitimin demokratikleştirilmesi, temel hedefe bağımlı bir biçimde ve temel hedefin gerçekleştirilmesine yönelik bir içerik taşımaktadır. Devrimciler için eğitimin demokratikleştirilmesi, mevcut eğitimin gerici içeriğine son verilmesi ve eğitim kurumlarının her kademesinde anti-demokratik hiyerarşinin zayıflatılıp kırılmasına yönelik mücadeledir. Eğitimle ilgili sorunların eğitilen ve eğiten taraflarca ortaklaşa saptanıp, çözümlenmesine eğitimin düzenle uyumlu insanlar yetiştirilmesini sağlayan yapısının kırılmasına, eğitilenlerin verilenleri alıcı olmaktan çıkarılıp, araştırıcı ve uygulayıcı olmalarına yönelik talepler eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesinin temel hedefleridir.

Bu mücadele ise, devrimci mücadele sürecini hızlandırıcı ve genelde kitlelerin devrimci saflarda toplanmasına yönelik "devrim için eğitim" siyasetine bağımlı olmalıdır. Çünkü eğitimde gerçek anlamda bir demokratikleşme, ancak emekçi halkların kendi iktidarında mümkündür ve bu düzenin sınırları içinde eğitimin demokratikleştirilmesi, ancak sınırlı, biçimsel ve son derece kısıtlı bir şekilde ve mevcut sömürü düzeninin olanak tanıdığı istisnalar, tavizler çerçevesinde gerçekleştirilebilir. Bunun tek başına hiç bir şey ifade etmeyeceği ve mevcut sömürü düzeni içinde elde edilmiş bir reform niteliğinde anlaşılması gerektiği açıktır. Bu bağlam içinde eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesinin bütün anlamı, kitlelerin kendi kendilerinin yönetimi konusunda eğitilmesi için sürdürülen bir mücadele olmasında toplanır ve dolayısıyla kitlelerin iktidarı ele geçirme mücadelesine (devrimci mücadelesine) mutlak olarak bağımlı bir şekilde ele alınabilir.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİNE YAKLAŞIM ÖLÇÜTÜ

Türkiye solunda ve öğretmen hareketi içinde üzerinde en çok durulan konulardan birisi olması nedeniyle sorunu biraz daha açmak gerekmektedir. Eğitimin demokratikleştirilmesi kavramı çeşitli siyasal çizgilerce kullanılmakta ancak içeriği farklı farklı sunulmaktadır. Yukarıdan beri izlenen eğitim sisteminin tarihsel konumu ve bugünkü durumuna bir alternatif aramadan veya sunmadan konunun kapatılması devrimci bir yaklaşım olamaz. Bu bakımdan devrim öncesi aşamada bu bol bol kullanılmasına rağmen reformlar uğruna mücadelenin küçümsenmesi anlamına gelir. Ancak reformlar uğruna verilen mücadelenin küçümsenmesi anlamına gelir. Ancak reformlar uğruna verilen mücadelenin tek başına temel olarak alınmaması ve genel siyasal mücadeleden kopuk olarak değerlendirilmemesi gerekir. Ekonomik-demokratik mücadelenin politik mücadeleye tabi olma ilkesini gözden kaçıranlar eğitimin demokratikleştirilmesi konusunda da aynı hatalı politikayı izlemektedirler.

Eğitimin demokratikleştirilmesi kavgası bir anlamda devrime giden sürecin hızlandırılıp, işletilmesi, bir anlamda da burjuvazinin muhalefetine rağmen sistemin mantığı içinde son sınırına dek geniş letilmesidir. Devrim öncesi dönemde, burjuvazinin sınıf hakimiyet sisteminin bir aracı olan tüm kurumlar da proletaryanın siyasi mücadelesini ve buna bağımlı olan ekonomik demokratik mücadelesini kendi özgül koşullarında yapmak mümkündür. Bu kurumlar sınıf mücadelesinin önemli mevzileri olarak sınıf mücadelesinin basitten karmaşığa doğru gelişen evriminde belirli işlevler görebilirler. Bu anlamda eğitimin demokratikleştirilmesi kavgası donmuş bir son olarak, son amaç olarak anlaşılamaz. Hele aşağıda yeniden ele alacağımız gibi "demokratik eğitim" kavramıyla bu süreç açıklanamaz. Eğer böyle bir yol tutulursa, o zaman "demokratik sol" anlayışla özdeşleşmiş olur. Ki, o zaman konuya yaklaşım burjuva reformculuğu çizgisine düşer. "Demokratik eğitim" kavgasını siyasal boyutundan ayırarak savunanlara bunun en iyi biçimde 12 Mart reformculuğunda ortaya konduğunu anımsatmakla yetinelim.

Bizim eğitimin demokratikleştirilmesi olarak formüle ettiğimiz süreçle "demokratik eğitim" sloganıyla savunulan süreç birbirinden çok farklıdır.

Eğitimin demokratikleştirilmesi kavgasına (hangi adla anılırsa anılsın) ayrıntılı bir eğitim modeli geliştirme çalışmaları yapılmamıştır. Yapılan, genellikle eğitim sisteminin eleştirisi, kötülüklerinin belirtilmesi, bunun arkasındanda "eğitimde fırsat eşitliğinin" sağlanması, öğrenci ve öğretmenler üzerindeki faşist baskıların kaldırılmasının talep edilmesidir. Bu taleplerin yerine getirilmesi için de "öğretmenlerin tayin güvencesine kavuşturulması ve öğretmenlerin çalıştıkları okullarda yönetime katılmaları" savunulmaktadır. Anlaşıldığı kadarıyla "işçi sınıfı bilimi doğrultusunda" ve "işçi sınıfının yolunda" olduklarını iddia edenler eğitimin demokratikleştirilmesini, sadece burjuvaziden bir talep şeklinde ele almaktadırlar. Burjuvaziden istenecek bir güvence olarak ele almaktadırlar.

"İşçi sınıfı ideolojisi doğrultusunda" çaba gösterdiklerini iddia eden bir başkaları da eğitimin demokratikleştirilmesini içeriksiz bir biçimde sunmaktan öte bir şey yapmamaktadır. Onlar da eğitimin düzenlenmesi yönetilip yönlendirilmesi, eğitim emekçilerinin özlük ve meslek haklarının ve siyasal haklarının verilmesi yani sendikal haklara kavuşturulması gibi genel başlıkları "demokratik eğitim" olarak sunmaktadırlar.

Eğitimin demokratikleştirilmesini yukarıda belirlediğimiz ölçütler içinde programlaştırıp somutlaştırabilmek için bu kavramı kullananların eleştirisini yapmak gereklidir. Ancak görüldüğü gibi ortada eleştirilecek somut bir program yok. Genel bir kaç talep var. Ama statik bir olgu biçiminde sunulan "Demokratik Eğitim" kavramıyla bizim eğitimin demokratikleştirilmesine verdiğimiz anlam ve içeriğin karıştırılmaması için öncelikle "demokratik eğitim" kavramını açıp, eğitim tarihimizdeki konumunu saptamaya çalışacağız.

"DEMOKRATİK EĞİTİM" KAVRAMININ TARİHSEL KONUMU

Demokratik eğitim demokrasi için eğitim gibi ifadelerle eğitimin içeriğine demokrasi kavramının sokulması 1946' lardan sonra başlamıştır. Tartışılıp uygulama alanına getirilmesi ise 22 - 31 ağustos 1949 tarihlerinde yapılan Dördüncü Milli Eğitim Şurasında gerçekleştirilmiştir. Adı geçen şuranın gündeminin birinci maddesi "Eğitim ve Öğretimde Dayanılan demokratik esasların gözden geçirilmesi" biçiminde düzenlenmiş bu konuda incelemeye sunulan bir rapor tartışılıp karara bağlanmıştır.

IV. Milli Eğitim Şurasını açış konuşmasında dönemin Başbakanı Şemsettin Günaltay konuyla ilgili olarak şunları söylüyor:

"İçine girdiğimiz ve muvaffakiyetle neticelendirmek azminde olduğumuz sağlam demokrasinin beklediğimiz feyizli sonucu verebilmesi, gençliğin bu sahada da techiz edilmelerine mütevakkıf görülmektedir. Bilgisizlik yüzünden demokrasi anlayışının ne garip tecelliler gösterdiğine her gün hepimiz şahit olmaktayız. Demokrasimizin dejenere olmaktan sinayet için yeni nesile hakiki demokrasi esaslarını telkin etmek zannımca çok lüzumludur... Çocuklarımızı hakiki demokrasiye inanmış olarak yetiştirmek bu memleketin müstakbel mukadderatı ile yakından ilgilidir."

Burada sözü edilen demokrasinin, toplumun alt yapısından soyutlanmış doğrudan doğruya kendi başına bir idealist kavram düzeyinde anlaşıldığını Şüra'da kabul edilen komisyon raporundan daha iyi anlamaktayız. Şüra'da eğitim ve öğretimde dayanılan demokratik esasları gözden geçiren komisyon raporunun ilk kesiminde "demokratik eğitimin lüzum ve ehemmiyeti" bölümünde şöyle denmektedir.

"Ancak vatandaşların, günün icaplarına göre asgari bir refah seviyesine yükselebilmesine müsait iktisadi şartlar içinde gelişebilen ve dış yapısıyla hukuki ve siyasi bir müessese mahiyetini arzeden demokrasi, kökü ve özü itibariyle ve en yüksek manasıyla bir manevi ve ahlaki müessesedir. Çünkü o her şeyden önce bir kalp ve kafa işidir. Ona, onun zaman ve mekan ölçüleri dışında kalan bazı ana prensiplerine iman etmek lazımdır... Demokrasiye layik olmak ve kavuşabilmek için onu candan sevmek ve bilfiil yaşamak azim ve iradesini taşımak gerektir."

İşte "demokratik eğitim"in varacağı hedef olarak çizilen demokrasi böyle bir anka kuşudur. Yani ekonomik bir özden yoksun "kalp ve kafa" işi demokrasi anlayışı söz konusudur. Severek, iman edilerek ulaşılır bu o cennete. "Demokratik Eğitimin Esasları ve Şartları"nı saptarken komisyon bu kez şöyle bir sınır çiziyor:

"....demokratik eğitim her şeyden önce, ferdin bir insan olarak yaratılmış olmakla, şahsiyet ve haysiyetine saygı gösteren ve cins, ırk ve mezhep farkı gözetmeksizin herkesin kabiliyet ve istidadına göre gelişme imkanlarını temin etmek maksadını gözeten bir eğitim sistemi olduğu"nu belirtiyor. Kuşkusuz bu kanı Şüra üyelerince de paylaşılıyor.

"Demokratik Eğitim"in uygulanmasına gelince IV. Milli Eğitim Şurasında okul öncesi ve halk eğitimi kavramlarıyla karşılaşıldığı gibi, öğrencilerin eğitsel çalışmaları idarenin güdümünde seçmeleri ve öğrenci yönetimi de karşımıza çıkıyor. Yani burjuva demokrasisinin göstermelik seçimlerinin okulda oynanmasıyla işler kotarılmış sanılıyor.

Demokrasi eğitimi ilkesi biçimine getirilen bu başlangıçtan sonraki gelişmeler 1973'de çıkarılan Milli Eğitim Temel Kanununda 11. madde olarak şöyle yer almış bulunmaktadır: "Güçlü ve istikrarlı hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevi değerlere saygının her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır. Ancak eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Türk Milliyetçiliğine aykırı siyasi ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasi olay ve tartışmalara hiçbir şekilde karışılmasına meydan verilemez. "Dikkat edilirse maddenin başı demokrasi eğitiminden dem vururken, sonu düşünceye kapalı bir yapıdan söz etmektedir.

CHP Programında "Eğitim Toplumsal Gelişmenin, Değişmenin ve İnsan Kişiliğini Geliştirebilmenin Temel Gereği" olarak "Özgürlükçü Demokrasiyi Güçlendiren" bir öğe olarak belirtilirken,

yukarıdaki anlayıştan etkilendiği görülmektedir. Bu etki, devletin resmi bir organı olan Devlet Planlama Teşkilatının eğitimle ilgili görüşlerine şöyle yansımak tadır:

"Bu gün artık eğitim ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan temel bir alt yapı alanı durumundadır. Bununla birlikte eğitim bireylerin toplumla ilişkilerinin uyumlu biçimde oluşmasını sağlayacak nitelikleri geliştirmekle yükümlüdür." Bütün bu anlayışların ortak yanını bir araya getirerek şöyle bir sonuç çıkartmak mümkündür. Toplumla uyumlu kişiler yerleştirilmesi, planlı döneme geçildikten bu yana mit haline getirilen "kalkınma" için gerekin iş gücünü sağlama olarak anlaşılmaktadır. (İşin ilginç yanı DPT'de bazı 'sosyalistler' bile vardır ve DPT'nin yukarda aktardığımız görüşünü çeşitli alanlarda yine bazı 'sosyalistler" savunmaktadırlar.)

demokratik Sol Düzende Eğitim Sistemi Sorunu üzerine yazılan bir yazıda demokratik eğitim tüm bu gelişmelerin özü olarak sunulmaktadır:

"Çağdaş anlayışta, örgün ya da yaygın, her türdeki etkenliklerin 'demokratik eğitim'e uygun biçimde planlanması ve uygulanması gerekir. Böylece toplumda, bağımsız düşünebilmeyi, yaratıcılığı ve üretkenliği hoşgörüyü, yeteneğine uyumlu olarak yönetime katılmayı ve toplumsal dayanışmayı egemen kılmak olanaklıdır. Yani demokrasinin zorunlu gördüğü bilgi, beceri, alışkanlık, tutum ve yaşantıları eğitim yoluyla bireylere kazandırmak ve demokrasinin bir yaşama biçimi olduğunu yaparak yaşayarak öğretmek olanağı bulunur. Bu da, demokrasiyi ülkemize yerleştirme sürecini en iyi biçimde işletmek anlamı taşır ki, çok önemli ve yerinde bir iş sayılmak gerekir." (Özgür İnsan, Nisan 1977 Sayı 42 Sayfa 31 M.Adem Solak'ın makalesi)

Otuz yıldır kullanılagelmekte olan "Demokratik Eğitim" kavramı, yukarda ki alıntılardan kolayca anlaşılacağı gibi soyut bir burjuva demokrasisi anlayışını sergilemektedir. Bireyci bir anlayışla burjuvazi için gerekli yetişmiş insan gücü sağlama girişiminin bizim daha sonra ele alacağımız eğitimin demokratikleştirilmesinin içeriği ile ayni platformda olmadığı kolayca anlaşılır.

Geçerken şunu tekrar vurguluyalım:

Bugün ülkemizde bazı 'Sol'ların "Demokratik Eğitim" sloganına yukardaki anlayış doğrultusunda bakmaları bir tesadüf değildir. Bunların savunduğu "Demokratik Eğitim"in **reformist** bir anlayışın ürünü olmaktan öteye gidememesi bu 'Sol'ların ideolojik yapılarından kaynaklanmaktadır. Başka türlü de olması beklenemez. Çünkü böyle bir "Demokratik Eğitim" küçük burjuva solculuğunun varabileceği son noktadır. Yıllardır savunulan "eğitim üretim içindir" sloganı da bu küçük burjuva solculuğunun başka bir yansımasıdır. Bu slogan burjuvazinin yetişmiş ve nitelikli iş gücüne olan ihtiyacının gerçekleştirilmesi amacıyla tam bir uygunluk içindedir. Böylece slogan sahipleri, eğitimden üretim için (burjuvazinin özel mülkiyeti altındaki üretim için) insan yetiştirmesini beklemektedirler. (*) Kendini sosyalist sananların burjuvazinin gerektirdiği yetişmiş işgücünü hedef olarak almaları düzenle bütünleşmeden başka bir anlama gelmez. CHP'nin yukarda aktardığımız demokratik eğitim anlayışı ile şimdi bazı "sosyalistlerce" savunulan demokratik eğitim anlayışı ile şimdi "sosyalistlerce" savunulan demokratik eğitim anlayışı arasındaki benzerlik sadece isimlerle değil özde de aynıdır.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİNİN BOYUTLARI

Kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu ülkelerde devrimcilere düşen görev ekonomik demokratik mücadeleyi politik mücadeleye bağımlı olarak sürdürmektir. Kapitalist alt yapıya göre şekillenen bir üst yapı kurumu olan eğitim alanında da yukarda çizilen ölçütler içinde demokratikleşme kavgasının bir program etrafında oluşturulmasının gereği açıktır. Eğitimde demokratikleşme sürecini tek bir alana indirgemek yanlış olur. Aynı biçimde programsız bir mücadele de yetersiz kalmaya mahkumdur. Bu gerçeği dikkate alarak eğitimin demokratikleştirilmesi kavgasını kendi içinde bir bütün olarak ve devrim için eğitime bağımlılığı çerçevesinde ele almak gerekir.

Örgün eğitim kurumlarının demokratikleştirilmesini aşağıdaki boyutlar içerisinde ele almaktayız.

1-) Eğitim Yönetiminin Demokratikleştirilmesi.

Kapitalist sistemde kitlelerin politik sürece etkin ve organik katılımının "fiili" engellenişi ve ancak "biçimsel" olarak var olan katılımın edilgen işlevi burjuva örgütlenme anlayışının özüdür. Bu bakımdan tüm yönetimde bir "burjuva hegemonyası" vardır. Aynı gerçekliği eğitim yönetiminde de gözlemek olasıdır. Türkiye'de eğitim yönetimi bu burjuva hegemonyasına uygun olarak merkez, taşra ve okul örgütlerinde kendini göstermektedir.

Merkez örgütü Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı eğitim politikasını geliştirir. Genel Müdürlerden oluşan Müdürler Komisyonu bu programı uygular, Teftiş Kurulu Başkanlığı ise uygulamayı denetler. Görünüşte "yasal kontrol mekanizması" var gözükmektedir. Oysa işin pratiğine baktığımız zaman bu üç kuruluşun da yalnızca hükümetlerin politikası ile bağıntılı olarak çalıştırıldığını görmekteyiz. Yani burjuvazinin "soyut devleti" herkese eşit olanak sunan devleti yoktur.

siyasal iktidarı elinde tutan hükümetlerin tayin mekanizması ile oluşturdukları güvencesiz memurların uygulamaları devlet olarak karşımıza çıkmaktadır. Kitlelerin demokratik katılımı her düzeyde doğrudan doğruya engellenmiştir. Bu engellenmenin sadece merkezi devlet düzeyinde olduğunu iddia etmek boşuna bir çabadır. İllerde Milli Eğitim Müdürleri, ilçelerde İlköğretim Müdürleri ve bunların kontrolünde oluşturulan örgütlenmenin kitlelerin katılımıyla uzak yakın bir ilişkisi olmaması bir yana, bu görevlere getirilecek olan kişilerin niteliklerinin saptanması için ortaya konmuş bir nesnel ölçüt bile yoktur. Daha çok particilikle uğraşan tüccar esnafın isteklerine dönük davranışlarda bulunanlar getirilmektedir, Bu yönetim görevlerine.

Her düzeydeki okul yönetimlerinin durumlarını ayrıntılarıyla açıklamak gereksiz. Öğretmenlik mesleğinden gelmesine karşın mesleğine ve giderek kendisine yabancılaştırılmış kişilerden oluşan yöneticilerin "makam" elde etmelerinin ölçütü de yoktur. Okulu oluşturan öğretmen - öğrenci - hizmetli ve velilerin yöneticiyi seçmekte bir katılımları olmamaktadır. Genellikle öğretmenlik becerisi olmayan kişilerin müdür olabilmek için iktidar gücünü ellerinde tutanların lütfuna sığınmaları okulların kendi içinde tutarsızlığını

(*) "Eğitim Üretim İçindir", sloganı sosyalist bir düzende ve sosyalist bir düzen için atılabilir. Kaldı ki, bu anlamda bile bu slogan eksiktir. Çünkü sosyalist düzende eğitim sadece üretim için değildir. Ondan önce, yeni insanın yaratılmasının, sosyalist kişiliğin yaratılmasının bir aracıdır. Bu slogan sosyalist düzende eğitimin görevlerinden sadece birisini belirtmektedir. Bu nedenle kapitalist sistemde ve geri bıraktırılmış ülkelerde "eğitim üretim içindir" sloganının savunulması ister bir talep olsun, isterse bir ajitasyon ihtiva etsin, (Bizim 'sol'larımız bunu burjuvaziden bir talep olarak savunmaktadırlar). Burjuvazinin üretim için işgücü isteği ile çakışmaktadır. Oysa devrimcilerin hiçbir talebi burjuvazinin talepleri ile çakışmaz, aksine çatışır

giderek çevresine yabancılaştırmasını doğurmaktadır.

Bu üç örgütlenme düzeyinde de demokratikleştirme kavgası kaçınılmazdır. Merkez örgütünün demokratikleştirilmesi için uygulanması gereken program bir yandan öğretmen - öğrenci ve velilerin oluşturdukları demokratik kitle örgütleri kanalıyla bir katılımı içerirken, bir yandan da nesnel ölçütler oluşturulmasına dönüşmek zorundadır. Bu yapılmazsa - demokratik kitle örgütleri grupsal veya kişisel çıkar ilişkilerine girerek, sağladıkları kısmi bir katılımla kendilerine bağlı kitleleri uyutma yoluna gidebilirler. Bunun örneği bugünkü Türkiye koşullarında basit şark kurnazlığının demokratik ve ilerici bir davranış gibi yutturulması şeklinde görülmektedir. Demokratik Kitle Örgütlerinin kitlesine danışma dan örgütü her hangi bir biçimde, işlevi ve yapısı değişmemiş merkez örgütlenmesindeki (MEB) bir takım "kişiler"in peşine takması buraların demokratikleştirilmesi anlamı taşımaz. Merkez örgütünün demokratikleştirilmesi sürecini kitle örgütleri, iktidarla ve onun Milli Eğitim Bakanı ile belirli ilkeler üzerinde anlaşarak ve çeşitli yerlere getirilecek kişilerin bu ilkelere uyması koşulu aranarak ve bu kişilerin kitle içerisinden demokratik yollarla seçilmesini sağlayarak, kitlelerinden aldıkları destekle işletirlerse bir anlam ifade eder. Yoksa burjuva hegemonyasının bir parçası durumuna girecek biçimde kişisel katılımlar bu süreci işletmek anlamına gelmez.

Merkez örgütü için söz konusu edilen katılım illerde Milli Eğitim Müdürlükleri ve ilçelerdeki İlöğretim Müdürlükleri ile bunlara bağlı tüm kuruluşlar için de geçerlidir. Bu kuruluşların kullanımında ve yönetiminde öğretmen öğrenci ve veli örgütlerinin fiili katılımı sağlanmalıdır.

Okul yöneticilerini, öğretmen - öğrenci ve kurumda çalışan emekçilerin seçmesi okul yönetimlerinin demokratikleşme sürecine sokulmasında ilk aşamadır. Öğretmenlerin Demokratik Kitle Örgütleri kanalıyla savundukları "yöneticilerimizi kendimiz seçeceğiz" görüşü eksiktir. Öğrenci ve hizmetlilerin de kendi örgütleri kanalıyla bu seçime katılmaları savunulmalıdır. Hele, tek başına kendi okul yöneticilerini kendilerinin seçmesi gibi bir amacı tek demokratikleşme yolu olarak sunmak eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinde yalnız bir eksiklik olarak kalmayacak anlamsızlaşacaktır da. Bu bakımdan merkez, taşra ve okul örgütlenmesinin ilgili tüm kesimlerin katılımlarıyla demokratikleştirilmesi kavgası verilmelidir. Yöneticilerimizi kendimiz seçeceğiz şiarı bugün fiilen uygulanmalı ve MEB'nin ataması zorlanmalıdır.

Eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinde diğer bir yön ise her türdeki okulların çevreleri ile olan ilişkilerinin demokratikleştirilmesidir. Göstermelik nitelikteki Okul Aile Birlikleri, Koruma Dernekleri okul yönetimlerine demokratik katılım anlamı taşımamaktadır. Okullar çevrelerinden kopuk ve çevrelerine yabancılaşmış bir konumda olduklarından öğrenci velileri okul örgütüne kitle katılımı anlamından çok uzak bir düzeyde yaklaşmaktadırlar. Öyle ki bu tip veli birlikleri okul müdürlerinin emirlerini aktarma ya da öğrencilerin diplomaya ulaşmalarında öğretmenlerden not koparma aracı düzeyine indirgenmişlerdir. Kitlelerin yönetimden uzaklaştırılmalarına genel bir örnek durumunda olan bu kurumların demokratikleştirilmesi zorunluluğu açıktır.

Velilerin her okul düzeyinde kitle örgütleri oluşturup demokratikleşme mücadelesinde öğrenci ve öğretmen örgütleri ile birlikte yer almaları gerekmektedir. devrimcilerin yeniden bu tip katılımları örgütlemeleri gereği unutulmamalıdır. Ayni zamanda anti - faşist mücadele de bu tip kitlesel işbirliğinin gerçekleştirilip, politik mücadeleye sokulması demokratikleşmeden ne anlaşılması gerektiğini açıkça sergilemektedir.

Böylece eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesinin mücadelesini çok boyutlu ve programlı bir mücadeleden geçtiği anlaşılmıştır.

2-) Eğitimde Eşitliğin Gerçekleştirilmesi - Eğitimin Demokratikleştirilmesinin Bir Parçasıdır...

Kapitalist eğitim sisteminin okuldan yararlanma hakkı pratikte herkese eşit olarak sunulmaz. Okuldan yararlananların da aynı eğitim düzeyine ulaştırılması gibi bir amacı yoktur burjuvazinin. Türkiye eğitim sisteminde açıkça görülen kalkınma için yetişmiş işgücü sağlama planlamalarının yapıldığıdır. Yoksa efendileri "halkın genel eğitimi" pek "enterese" etmemektedir. **Devrimciler için eğitimde asıl alınması gereken ölçüt halkın genel eğitimidir.** Yukarıda değinildiği gibi bugün üretim için gereken işgücünü yetiştirmeye dönük planlamaları yaparak yapılan bu planları da sosyalistlik adına sunarak eğitimin üretimle birleştirilmesi ni savunmak ile devrimden sonra üretim şüreci ile eğitimi birleştirmek ayni anlama gelmez.

Bu gerçeği dikkate alarak Türkiye' de eğitim nicel ve nitel anlamıyla eşitsiz bir düzeye oturtulmuşken, bu eşitsizliğin giderilmesinde somut bir takım önlemleri öne geçirme programlamasının yapılmasını hiç bir devrimci yadsıyamaz. Burjuvazinin soyut bir takım ödünlerini hayata geçirmek görevimizdir. Anayasa'da eğitimin eşitliği ve devletin bu konudaki görevleri belirlenmiştir. Bunun hayata geçirilmesi gerekir. Eğitimin demokratikleşmesinde bir hak olarak kitlelerin bu konuya yöneltilmesi önümüzdeki görevlerden birisidir.

Nicel eşitsizlik olarak karşımızda okullaşma oranı bulunmaktadır. İkinci Beş Yıllık Plan döneminde gerçekleştirilmesi öngörülen ilköğretimdeki % 100'lük okullaşma hedefi Üçüncü Beş Yıllık Plan sonunda bile gerçekleşmemiştir. Üçüncü Beş Yıllık Plan ve Uzun Süreli Kalkınma Stratejisinde ise orta okullar için % 100' lük bir okullaşma oranı hiç bir zaman öngörülmemiştir bile. Buna göre 1995 yılında orta okullarda okullaşma oranının hedefi % 75 olarak çizilmiştir. Oysa aynı dönemde Temel Eğitim sekiz yıla çıkarılarak orta okulların Temel Eğitimin ikinci kademesi düzeyine getirilmesi yasalaştırılmıştır. İşte halkın genel eğitimi açısından yasalara karşı ortaya konan hedefler ve gerçekleşmeler. Bütçeye teşvik için milyarlar konup dağıtılması olanakları bulunurken, ilköğretimdeki okullaşmanın hedeflere ulaşamamasında bütçe olanaklarının yeterince kullanılmaması gibi gerekçeler ileri sürülebilmektedir. Sorun aslında kaynakların kimler için kullanıldığıdır. Yani sınıfsaldır.

Bütün devrimciler halkın genel eğitiminin % 100 gerçekleşmesini talep etmeli ve savunmalıdırlar. Halkın genel eğitimi temel eğitimle (okuma yazma dört işlem v.s.) birlikte, halkın genel kültür düzeyinin yükseltilmesi demektir. Bu anlamda okuma yazmanın sağlanması ile genel kültür içeren derslerin de okutulması savunulmalıdır.

Halkın Genel Eğitimi gözardı edilerek ve bu savunulmadan eğitimin demokratikleştirilmesi süreci işletilemez. Halkın genel eğitimi asıl alınmak zorundadır. Düzenin gereksindiği işgücünün yetiştirilmesi planlamalarını öne alarak "katkı" getirmeye çalışan tüm ilerici demokratik ve devrimci düşüncedekilerin yanılgılarını bu açıdan belirlemek tarihsel bir zorunluluktur.

Herkesin her yaş grubundakinin okul olanaklarına kavuşturulmasının gereğini tamamlayan bir diğer yön ise eğitim olanaklarının eşitlenmesidir. Bu eşitleme araç-gereç, öğretmen v.b. alanlarda bölgesel dengenin kurulması olarak anlaşılmalıdır. Kuşkusuz burjuvazi kendi çocukları için "özel eğitim kurumları" oluşturmuştur. Onların çocuklarına sağlanan olanaklar ile emekçi halkın tüm kesimlerine sağlanan olanakların eşitlenmesi eğitimin demokratikleştirilmesi kavgasında programlanacaktır.

3-) Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesi.

Egemen sınıfların "demokratik eğitim" kavramını kullanmalarına karşın örgün eğitim kurumlarında kendi sınıfsal ideolojilerinin propogandasını yaptıkları bir gerçektir. Tüm ders programları bu doğrultuda düzenlenmektedir. Burjuvazinin kapitalizm öncesi egemen sınıflar ile iktidar mücadelesi yaptığı sıralarda "laik - hümanist" bir dünya görüşünü eğitime egemen kılmasına karşın bu mücadeleden başarı ile çıktıktan sonra, yada bu sınıflarla iktidarı paylaşmak zorunda kaldıktan sonra "laik - hümanist" eğitimi dinsel bir eğitim anlayışı ile bütünleştirildiği görülmektedir. Avrupa'da 1848 devrimlerinden sonra beliren bu durum Türkiye'de 1950'lerden sonrayaşanmıştır. Bugün laik - hümanist eğitim ile dinsel eğitim "bir sistem bütünlüğüne" kavuşturulmuş bulunmaktadır.

Eğitimde derslerin seçimi ve ders programları ülke gerçeklerinden kopuktur. Öğrencinin doğayı ve toplumu bilimsel olarak öğrenmesini bu programlar engellemektedir. Programlar bilimsel gerçeklere kapalıdır. Öğrencinin yaşamıyla ilişkisizdir. Onu yabancılaştırmaya dönüktür.

Eğitimin demokratikleştirilmesi, her şeyden önce içeriğinin demokratikleştirilmesi olarak anlaşılmalıdır. Bu anlamda, öğrencilere doğanın ve toplumun diyalektik sürecini bilimsel yöntemce kavratma, bilimin doğa ve toplumun değiştirilmesinde insanoğlunun eline verdiği olanakları benimsetme doğa ve toplumun insanlığın daha mutlu ve eşitçe yaşamaları için değiştirilmesine bilinçli olarak katılmayı sağlayacak bir genel kültür ve eğitim düzeni temel alınmalı ve savunulmalıdır. Buradan hareketle eğitimin içeriğini demokratikleştirme girişimi geliştirilebilir.

Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesinin pratikte gerçekleştirilebilmesi için önceki bölümde açtığımız eğitim yönetiminin demokratikleştirilmesiyle iç içe bir mücadele programlanmalıdır.

IV. Milli Eğitim Şurasında demokratik eğitim konu edilirken, buna paralel olarak ders kitaplarının serbestçe yazılması anlayışı getirilmişti. Daha sonraları ise özellikle ders kitaplarının bir ticaret metaı olmasına karşı (başta öğretmen örgütleri olmak üzere) verilen mücadelenin etkisiyle tek kitap sistemine dönüldü. Ancak bu kez MC iktidarının gerici, faşist teokratik anlayışı ders kitaplarına yansıyınca ders programları göz ardı edilerek, sadece kitaplara karşı bir mücadeleye girişildi. Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesinde ders kitapları ikinci derecede kalan ögelerdendir. Asıl derslerin seçimi ve ders programlarının bilimsel öze kavuşturulması gerekmektedir. Bu sağlandıktan sonra (halkın genel eğitimine katkıda bulunabilmek açısından) ders kitaplarının bir ticaret metaı olmaktan çıkarılması bir anlam kazanabilir.

Eğitimin içeriğinin demokratikleştirilmesi mücadelesinde bugün en büyük görev öğretmenlere ve TÖB - DER'e düşmektedir. Her eğitim kademesinde bilimsel dünya görüşü kazandırabilecek derslerin seçiminden bu derslerin programlanmasına kadar her aşamada öğretmenler üzerlerine düşen görevleri yerine getirmek zorundadırlar. TÖB - DER bu konuda öğretmenlere öncülük yapacak bir yapıya kavuşturulmalıdır.

4-) Dersanelerdeki İlişkilerin, Pedegojik Formların demokratikleştirilmesi.

Eğitimin demokratikleştirilmesinde öğretmenlere ve öğrenci gençliğe karşılıklı önemli görevler düşmektedir. Dershanelerde öğrenciler kendilerine aktarılan tutarsız bir takım bilgileri ezberlemekle kişiliksiz, sağlıksız yorum yapamaz bir düzeyde yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Öğretmenler de bilinçsizce buna alet olma durumunda bırakılmaktadırlar.

Dershaneler korku ve teröre dayalı bir otoritenin oluşturulmaya çalışıldığı alanlar olmaktan çıkarılmalıdır. Öğretmenlerin de öğrencilerden öğrenecekleri çok şeyin olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Bireyci ve bencil insanlar yetiştirilmesinin önüne geçilebilmesi için sınıf içi ilişkilerin öğretmen öğrenci ilişkilerinin demokratikleştirilmesi savunulmalı ve hayata geçirilmelidir. Öğrencilerin araştıran, okuyan, tartışan bir kişiliğe kavuşturulmasıyla "kapı kulu" tipi insan yetiştirilmesi önlenebilir.

Ancak "kapı kulu" insan yetiştirmeye çalışırken sorumsuz, toplum içinde sınıfsal yerini çizip görev almaktan kaçan kişileri yetiştirecek bir eğitim anlayışından kaçınılmalıdır. Yani bugünkü eğitim sisteminin bireyci erdemciliğinin yerine toplumsal bilincin konulması zorunludur.

Dershanelerde korku ve terörün yerini karşılıklı saygı, toplumsal duyarlılık ve gerçek öğrenme almalıdır. **"Devrime faydalı anlamlı ve başarılı bir şekilde katılabilmek için öğrenmek gerekir."** (Lenin) gerçeğini unutmamak gerekir.

Dershaneler, öğrenci ve öğretmenin karşılıklı etkileşim alanı bicimine getirilmelidir. "Çok yönlü kişilik gelişimi" ne uygun bir pedagojik yol izlenmelidir.

5-) Eğitimin Demokratikleştirilmesi Mücadelesi Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika Hakkı İçin Mücadeleyi İçermektedir.

Eğitimin demokratikleştirilmesi mücadelesinde en önemli görev öğretmenlere ve TÖB - DER'e düşmektedir. Oysa öğretmenin güvencesi yoktur. Yaşam güvencesi yanında bilimsel güvencesi de yoktur.

Eğitimin ana öğelerinden biri olan öğretmen, Türkiye özgülünde bir yandan eğitim görevi bir yandan da kitlelerle demokratik ilişkiler kurma görevi açısından önemli işlevler yerine getirebilecek konumdadır. Öğretmenlerin böyle bir konumda ve örgütlü bir biçimde mücadele etmeleri gerekir. Bugün öğretmenlerin ancak yarısına yakın bir bölümünün TÖB-DER'de toplanmış olması giderilmesi gereken bir eksikliktir.

Egemen güçler öğretmeni bir devlet memuru, hatta okulu bir "fabrika", öğretmeni de devletçe para ile tutulmuş bir "usta" olarak görmektedirler.

Öğretmenin ekonomik demokratik mücadelesi tek başına ve abartılarak genel siyasi mücadeleden kopartılırsa bir anlam taşımaz. Bu bakımdan ekonomik demokratik mücadele genel devrimcisiyasi mücadeleye bağımlı olarak sürdürülmelidir. Öğretmenlerin **grevli toplu sözleşmeli sendika** hakkını elde etmesi için tavizsiz bir mücadele yürütülmelidir.

Eğitimin demokratikleştirilmesinin ayrılmaz bir parçası olarak grevli-toplu sözleşmeli sendikal hak mücadelesinin başarısı, tüm demokrat-ilerici-yurtsever ve devrimci öğretmenlerin ortak katılımlarıyla gerçekleşecektir. Ve bu hak öğretmen hareketinin ertelenmez bir mücadele hedefidir.

Eğitimin demokratikleştirilmesinin bu boyutlarını çizerken **"Bilimsel dünya görüşü doğrultusunda halkın genel eğitimi"** nin temel alınmasının gereği açıktır. Bunun için de örgün eğitim sisteminin yeni bir biçime kavuşturulmasını sağlayacak araştırmalarının geliştirilmesine çalışılmalıdır. Bu sistem içinde derslerden seçilen konulara kadar varan ayrıntıların önceden programlanıp somuta çıkarılması gerekmektedir.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİ KİTLELERİN DEVRİM İÇİN EĞİTİLMESİ MÜCADELESİNİN BİR PARÇASI OLARAK KAVRANILMALIDIR.

Bu değerlendirmeler çerçevesi içerisinde eğitimin demokratikleşmesi mücadelesinde:

1) Eğitim sürecinde yer alan tüm öğelerin (öğrenci-öğretmen-işçi ve veliler) eğitim kurumlarının yönetimine en geniş katılımını sağlamak için mücadele edilmelidir.

2) Eğitimin içeriğinin, bilimsel bilginin gelişmesini engelleyici unsurlardan arındırmak ve bilimsel dünya görüşü doğrultusunda doğa ve toplumu kavramaya ve dönüştürmeye yönelik bilgi birikiminin tüm toplum düzeyinde yaygınlaştırılmasını sağlamaya yönelik olarak geliştirilmesi için mücadele edilmelidir.

Bu bağlam içinde Gerici ve Faşist içerikli ders kitaplarının kullanımına son vermek, bunların yerine emekçi halk yığınlarının çıkarları doğrultusunda bilimsel dünya görüşüyle hazırlanmış müfredat, program ve ders kitaplarını uygulamaya geçirme yönünde çalışılmalıdır.

3) Eğitimcilerin sahip oldukları tüm olanaklardan yararlanarak, eğitilenler devrimci mücadele doğrultusunda bilinçlendirmeye çalışılmalıdır.

4) Ülke çapında bölge, kent-köy v.b. ayrımlar arasındaki genel olarak yaygı eğitim özellikle de okullaşma alanındaki dengesizlikler de göz önüne alınarak bu eşitsizliği ortadan kaldıracak, halkın yaygın temel eğitimini en etkin bir biçimde sağlayacak bir gelişmesinin yaratılması yolunda mücadele edilmelidir. Yapılacak bu eğitimde, genel olarak ülke çapında emekçi halkların çıkarları ve gereksinimleri dikkate alınmalıdır.

5) Bugünkü mevcut eğitimin şovenist içeriğine son verilmesi ve bütün ulusların kendi dillerinde eğitim yapabilmeleri doğrultusunda mücadele edilmelidir. Bütün dillerin eşitliği savunulmalıdır. Biz devrimciler, genel olarak tüm halkın genel ve temel eğitimini ve bununla birlikte de her ulusun kendi dilinde eğitim yapabilme özgürlüğünü tanınmasını savunmalıyız.

6) Eğitim kurumlarının merkezi yönetim karşısında güvenceli özerkliğe sahip olmasını sağlamak için mücadele edilmelidir.

7) Tüm eğitim çalışanlarına grevli-toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkının verilmesi yönünde mücadele edilmelidir.

Bu talepler, kuşkusuz ki geliştirilebilir ve somut gelişmeler çerçevesi içerisinde yeni ve somut taleplerle zenginleştirilebilir.

EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİ DOĞRULTUSUNDAKİ BU TALEPLER, BU DÜZEN İÇERİSİNDE ANCAK KISMEN, SINIRLI VE KISITLI BİR ÇERÇEVE İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEBİLİR. ELDE EDİLEBİLECEK KAZANÇLAR DA ANCAK BU DÜZEN ÇERÇEVESİ İÇERİSİNDE BURJUVAZİNİN TANIYABİLECEĞİ VE TANIMAK ZORUNDA KALDIĞI TAVİZLER OLABİLİR. BU ÇERÇEVE İÇERİSİNDE ELDE EDİLEBİLECEK TAVİZLERİN İSE BİR BÜTÜN OLARAK BURJUVAZİNİN SÖMÜRÜ SİSTEMİ YIKILMADIKÇA, ONUN SİYASİ EGEMENLİĞİNİN YERİNE BÜTÜN HALKIN YÖNETİMİ GERÇEKLEŞTİRİLMEDİKÇE HER ALANDA OLDUĞU GİBİ EĞİTİM ALANINDA DA BİR ŞEYİ DEĞİŞTİRMEYECEĞİ, EĞİTİMİN BÜTÜN HALKIN ÇIKARLARI YARARINA BİR EĞİTİME, GİDEREK TOPLUMDAKİ EĞİTİLMİŞ-EĞİTİLMEMİŞ İNSAN AYIRIMINA (BÜTÜN SINIF AYRIMLARININ ORTADAN KALDIRILMASININ BİR PARÇASI OLARAK) son vermeye yönelik BİR NİTELİĞE DÖNÜŞEMEYECEĞİ ORTADADIR. BÖYLE OLDUĞUNA GÖRE, BUGÜN EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ UĞRUNDAKİ MÜCADELENİN ANLAMI NEDİR? EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ DOĞRULTUSUNDAKİ MÜCADELEMİZİN BÜTÜN ANLAMI KİTLELERİN EĞİTİM KURUMLARININ YÖNETİMİNE, EĞİTİMİN İÇERİĞİNİN PROGRAMLANMASINA VB. KATILIMI MÜCADELESİNİN GENİŞ EMEKÇİ KİTLELERİN KENDİ KENDİLERİNİN YÖNETİMİNE KATILMALARI DOĞRULTUSUNDA, ONLARIN EĞİTİLMESİ VE TECRÜBELERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE VE BU KONUDAKİ BİLİNÇLENDİRİLMELERİNDE TOPLANMAKTADIR. BÜTÜN TOPLUM PARÇA PARÇA VE ADIM ADIM DEMOKRATİKLEŞMEYECEKTİR. KİTLELERİN EĞİTİM KURUMLARININ YÖNETİMİNE KATILMALARI DOĞRULTUSUNDAKİ MÜCADELE ANCAK KİTLELERİN BÜTÜN YÖNETİMİ ELE GEÇİRME MÜCADELESİNİN, BÜTÜN İKTİDARIN EMEKÇİ HALKLARIN ELİNE GEÇİRİLMESİ MÜCADELESİNİN BİR PARÇASI OLABİLİR. BU, EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİNİN ANCAK BÜTÜN TOPLUMUN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ MÜCADELESİNİN YANİ BÜTÜN SİYASİ İKTİDARIN EMEKÇİ HALKLARIN ELİNE GEÇİRİLMESİ MÜCADELESİNİN BİR PARÇASI OLMASI, TÜM EMEKÇİ HALK KİTLELERİNİN DEVRİM İÇİN EĞİTİLMESİ MÜCADELESİNİN BİR PARÇASI OLMASI DEMEKTİR...

AYLIK DERGİ
Sahibi ve Sorumlu Müdürü
MEHMET KÖK
Yazışma Adresi
POSTA KUTUSU No: 603
KIZILAY/ANKARA
Abone Koşulları
Yurtiçi: Yıllık 60 TL
6 Aylık 30 TL
Yurtdışı: Yıllık 120 TL
6 Aylık 60 TL

Abone olmak için PTT'ye başvurarak Tuncer Özdemir adına Posta Çeki No: 102075'e para yatırılması yeterlidir.
Dizgi-Baskı
EM-AŞ Ofset Tesisleri

HALKIN İKTİDARI KENDİ GÜÇLÜ KOLLARIYLA KURULACAKTIR.

ÖĞRENİM ÖZGÜRLÜĞÜ - CAN GÜVENLİĞİ SAĞLANMALIDIR.

- Faşist katillerden işkencecilerden ve işgalcilerden hesap sorulmalıdır.
- Sürülen öğretmenler eski görev yerlerine dönmelidir.
- Öğrencilerle ve öğretmenlerle ilgili bütün Danıştay kararları derhal uygulanmalıdır.
- Orta öğrenim kurumlarında faşist idare baskılarına son verilmeli, müdürler, öğretmen ve öğrenciler tarafından seçilmelidir.
- Özel ve resmi tüm yurtlardaki faşist işgalin kaldırılması için tavizsiz bir mücadele sürdürülmelidir.

- FAŞİST, GERİCİ, IRKÇI DERS KİTAPLARI OKUTULMAMALIDIR?
- ANTİ-DEMOKRATİK MÜFREDAT VE YÖNETMELİKLER DERHAL DEĞİŞTİRİLMELİDİR.
- ÖĞRETMEN KIYIMININ HESABI SORULMALIDIR.
- MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİ HALKTAN YANA BİR YAPIYA KAVUŞTURULMALI VE BURALARA SEÇİMLE GELİNMELİDİR.
- BÜTÜN ÇALIŞANLARA GREVLİ-TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKA HAKKI VERİLMELİDİR.
- KATSAYI SİSTEMİ KALDIRILMALI, ÖĞRETMENLERE VE TÜM MEMURLARA 7.000 LİRA NET ASGARİ ÜCRET VERİLMELİDİR.
- KÜRT HALKI ÜZERİNDEKİ ŞOVEN BASKILARA SON VERİLMELİDİR.
- KÜRT HALKINA ANA DİLİNDE EĞİTİM HAKKI TANINMALIDIR.
- MEYAK KESİNTİLERİ TÜM FAİZLERİYLE BİRLİKTE GERİ ÖDENMELİDİR.
- EMEKLİ SANDIĞI'NIN YÖNETİMİ VE DENETİMİ TÜM MEMURLARIN ÇIKARLARI DOĞRULTUSUNDA YENİDEN VE SEÇİMLE OLUŞTURULMALIDIR.
- ZİNDANLAR BOŞALSIN. GENEL AF.
- BÜTÜN EMPERYALİST KURUMLARDAN ÇIKILMALI, ÜSLER KALDIRILMALIDIR.
- OKUL MÜSTAHDEMLERİ 8 SAATTEN FAZLA ÇALIŞTIRILMAMALIDIR.

KAHROLSUN FAŞİZM YAŞASIN MÜCADELEMİZ.